

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra psychologie a patopsychologie

Bakalářská práce

Nela Simonová

**Postoje rodičů k vychovatelům s homosexuální orientací
působících v domovech mládeže**

Olomouc 2022

Vedoucí práce: PhDr. Kristýna Balátová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Postoje rodičů k vychovatelům s homosexuální orientací působících v domovech mládeže“ vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 17. dubna 2022

.....

Nela Simonová

Poděkování

Děkuji PhDr. Kristýně Balátové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a za poskytování rad. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří distribuovali můj dotazník a všem rodičům, kteří ho vyplnili. A v neposlední řadě chci poděkovat všem blízkým za podporu.

Obsah

ÚVOD.....	6
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 POSTOJE	8
1.1 Vymezení pojmu a charakteristika postojů.....	8
1.2 Utváření a změny postojů	9
1.3 Funkce postojů	9
1.4 Složky postoje.....	10
1.4.1 Kognitivní složka	11
1.4.2 Afektivní složka	11
1.4.3 Behaviorální složka.....	11
1.5 Měření postojů	12
1.5.1 Likertova škála	12
1.5.2 Sémantický diferenciál	13
1.5.3 Sociometrie	13
1.5.4 Bogardusova škála sociální distance.....	13
1.5.5 Analýza rozhovoru	14
2 HOMOSEXUALITA	15
2.1 Pojem homosexualita.....	15
2.1.1 Příčiny vzniku	16
2.1.2 Coming out.....	17
2.2 Postoje a názory na homosexualitu z historického kontextu	18
2.3 Postoje a názory na homosexualitu v současnosti	20
2.4 Homofobie	22
3 AKTÉŘI	23
3.1 Vychovatel.....	23
3.2 Rodina.....	24

3.3 Domov mládeže	24
4 ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU	25
PRAKTICKÁ ČÁST	29
5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	29
5.1 Cíle a výzkumné otázky.....	29
5.2 Popis výzkumného vzorku.....	29
5.3 Předvýzkum	30
5.4 Průběh výzkumného šetření.....	30
5.5 Metoda výzkumu a zpracování dat	30
6 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	32
7 DISKUZE.....	55
ZÁVĚR.....	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	60
SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ.....	64
SEZNAM GRAFŮ	65
SEZNAM TABULEK	66
SEZNAM PŘÍLOH	67
ANOTACE	75

ÚVOD

Problematikou, kterou se zabývá tato bakalářská práce, jsou postoje rodičů k homosexuálním vychovatelům působících na domovech mládeže.

Homosexualita je stále tabuizované téma. Příčinou je její odsuzování v minulosti, díky kterému vznikly mýty, předsudky a negativní postoje, které jsou předávány z generace na generaci. U jednotlivých lidí pak závisí na tom, zda si je osvojí, nebo si vytvoří své vlastní postoje na základě individuální zkušenosti.

Nejdůležitějším prostředím pro dítě je rodina. Rodiče předávají dítěti své postoje, hodnoty a tradice. V rámci sekundární socializace hraje v životě dítěte důležitou roli velké množství lidí, mezi kterými mohou být i vychovatelé. Mohou se s nimi potkat ve školní družině, volnočasových zařízeních nebo domovech mládeže. Často jsou pro vychovávané vzorem a určitým způsobem je vychovatel ovlivňuje. To je hlavním důvodem pro zpracování této práce. Zajímá nás, zda by rodičům vadilo, kdyby bylo jejich dítě v interakci s homosexuálním vychovatelem. V rámci místa působení vychovatele se zaměříme na domovy mládeže.

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, jaké mají rodiče postoje k homosexuálním vychovatelům a od toho se odvíjejí jednotlivé dílčí cíle. Prvním je zjistit, jestli u postojů rodičů vůči vychovatelům s homosexuální orientací závisí na pohlaví, věku, víře a vzdělání rodičů. A druhým cílem je zjistit, jestli v postojích rodičů k homosexuálním vychovatelům hraje roli pohlaví vychovatele.

Bakalářskou práci tvoří dvě části, a to část teoretická a praktická. V teoretické části jsou obsaženy tři kapitoly. První kapitola je zaměřena na pojem postoje, na jejich utváření, změnu, složky a vybrané druhy měření, z nichž je pro výzkumnou část důležitá Likertova škála. V další kapitole se zabýváme vymezením pojmu homosexualita. Kapitola také obsahuje postoje a názory společnosti z historického i současného pohledu a jsou v ní objasněny pojmy homofobie a coming out. Následující kapitola bude věnována jednotlivým aktérům, kterými jsou rodič a vychovatel a vybrané místo působení vychovatele. A v poslední kapitole zhodnotíme aktuální stav zkoumané problematiky pomocí výzkumů, které probíhaly jak v České republice, tak i v zahraničí. Vybrané výzkumy se zabývaly především postoji společnosti vůči homosexualitě a homosexuálními pedagogy.

V úvodní kapitole se budeme věnovat samotnému výzkumu. Nejdříve vymezíme hlavní a dílčí cíle a z nich vyplývající výzkumné otázky. Dále popíšeme výzkumný vzorek, postup při sběru dat a předvýzkum. A na závěr této kapitoly vystihneme metodu výzkumu, který probíhal

dotazníkovým šetřením a metody pro zpracování dat. Ve třetí kapitole praktické části shrneme výsledky a v poslední kapitole budeme o těchto výsledcích diskutovat.

TEORETICKÁ ČÁST

1 POSTOJE

V této kapitole se budeme věnovat psychologickému pojmu postoje, jelikož zkoumáme postoje rodičů. Jsou přirozenou součástí každodenní komunikace. Příčinu popularity tohoto pojmu můžeme hledat v jejich explanační síle při vysvětlování důvodů chování jedince i sociálních skupin (Výrost a Slaměnik, 2008, s. 127).

1.1 Vymezení pojmu a charakteristika postojů

Pojem postoj se začal v evropských jazycích objevovat začátkem 18. století, kdy se používal v umění k označení polohy těla při jeho výtvarném ztvárnění. Charles Darwin vymezení pojmu ve své práci *Výraz emocí u člověka* a tím mu dal vědecký rozměr. Na začátku 20. století vznikla disciplína sociální psychologie a postoj se stal její klíčovou kategorií, kdy skoro celé půlstoletí vymezoval její předmět (Výrost a Slaměnik, 2008, s. 127).

V literatuře najdeme spoustu definic pojmu postoje. Podle A. Eaglyho a S. Chaikena je postoj „*psychologická tendence, která se projevuje v hodnocení konkrétní entity s jiným stupněm upřednostňování nebo odmítání*“ (Výrost a Slaměnik, 2008, s. 127). G. W. Allport je zase definoval jako „*mentální a nervové stavy připravenosti k reagování*“ (Kohoutek a kol., 1998, s. 8). Mezi definicemi můžeme vidět určité spojitosti, ale také odlišnosti. Hayesová (2021, s. 95) například odkazuje na Fishbeina a Ajzena: postoje jsou „*naučené predispozice k celkově příznivé nebo nepříznivé reakci na daný objekt, osobu či událost*“. V této definici jsou zdůrazněny 3 rysy postojů. Prvním rysem je, že jsou postoje naučené. Druhý rys poukazuje na jejich konzistentnost a třetí na to, že se týkají příznivých nebo nepříznivých reakcí (Hayes, 2021, s. 95). S tím, že jsou postoje naučené, souhlasí více autorů, i když někteří tvrdí, že jsou z části vrozené. Většinu ale získáváme postupem času přímo pomocí osobní zkušenosti, nebo jsou nám zprostředkovány sociálním učením (Výrost a Slaměnik, 2008, s. 127).

Postoje vyjadřují náš hodnotící vztah k sociálním objektům kolem nás, což znamená to, co upřednostňujeme, respektive co nemáme rádi. Proto je charakteristika postoje relativně stabilní (Výrost a Slaměnik, 2008, s. 127). Podle některých definic nás postoje organizují k činnosti a díky nim se chováme často určitým způsobem (Hayes, 2021, s. 95). Tento způsob je charakteristický a stálý a reagujeme tím na opakované situace, osoby, myšlenky a objekty (Kohoutek a kol., 1998, s. 8).

Postoje mají určitou intenzitu, určitý směr a také mají vliv na konání. Chování člověka mohou výrazně nebo nevýrazně ovlivňovat, jsou snadno narušitelné a mohou být stabilní, labilní, kladné a záporné (Kohoutek a kol., 1998, s. 8).

1.2 Utváření a změny postojů

Postoje se vytvářejí od dětství až po dospělost. Způsobů jejich vzniku a utváření je hned několik. Mohou například vznikat na základě vzájemných interakcí s druhými, kterými jsou jedinci blízcí, milovaní či respektovaní (rodiče, přátelé, učitelé, osobní ideály). Dále to může být důsledkem vlastních osobních zkušeností nebo dokonce následkem nějakého velice výrazného prožitku, který je pro danou osobu závažný. Po jejich vzniku se seskupují do určitých trsů, což nazýváme pojmem postojová integrace (Kohoutek a kol., 1998, s. 8; Vacínová, Trpišovská a Farková, 2010, s. 52).

Postoje jsou vázané na skupinové mínění. Často si osvojujeme postoje druhých, abychom jimi byli přijímáni. I naše vyjadřování postojů se vždy mění na základě přítomnosti jiných lidí. Což znamená, že člověk nemusí navenek vyjadřovat vlastní postoj, ale vyjadřuje ten, který je v dané společnosti žádoucí (Kohoutek a kol., 1998, s. 8–9).

V různých zdrojích jsou uvedené různé důvody změny postojů. Za hlavní prostředek pro navození změny postojů je považována persvaze neboli přesvědčování. Nejčastěji hovoříme o persvazivní komunikaci, která se skládá ze tří základních skupin. První skupinu tvoří pět prvků: zdroje, obsah informace, kanál informace, příjemce a cíle informace. Druhá skupina je tvořena proměnnými, které vyjadřují proces změny postoje. Tento proces je stochastický a je složen minimálně z pěti sukcesivních kroků, kterými jsou pozornost, porozumění, přijetí, podržení a konání. A poslední skupinu utváří vnitřní, strukturální komponenty postoje. (Výrost a Slaměník, 2008, s. 138) Změny postojů nám dále například objasňuje teorie kognitivní disonance od L. Festingera. Podle ní jsou postoje jednotlivce navzájem soudržné a chování jednotlivce je ve shodě s jeho postoji. Někdy ale může dojít k nesoudržnosti a tím je vyvolána kognitivní disonance. Pro člověka je její prožívání nepříjemné, a tím dochází k motivaci redukovat disonanci a dosáhnout tak konsonance (Kohoutek a kol., 1998, s. 9).

1.3 Funkce postojů

Postoje mají podle D. Katze dvě základní funkce: poznávací, kdy postoje organizují zkušenosti, a instrumentální, kdy postoje zvyšují zisky a snižují ztráty. Postupem času přibýly další tři funkce, a to funkce výrazu hodnot, funkce sociální adjustace a funkce sebeobranná

(Výrost a Slaměnik, 2008, s. 127–128). V jiných zdrojích můžeme narazit i na jiné funkce. Narozdíl od Katze vystihují Smith, Bruner a White tři odlišné funkce, a to hodnocení objektů, sociální přizpůsobení a externalizace. Hodnocení objektů nám pomáhá usměřňovat postoje při reakcích vůči věcem, událostem a situacím kolem nás, a proto nemusíme opakovaně hledat způsob reagování. Pokud nám tedy v minulosti nějaký objekt uškodil, vyvineme si k němu negativní postoj a v budoucnosti se mu vyhneme. Dále postoje zastávají roli i v sociálním přizpůsobení. Pomáhají nám posilnit sounáležitost se skupinou. Tím, že máme podobné názory jako další členové naší referenční skupiny, dokazujeme, že jsme si podobní. Samozřejmě to platí i naopak. Pokud máme jiný názor než členové negativní referenční skupiny, zdůrazňujeme tím mezi námi rozdíl. Existuje domněnka, že nám zastávání určitého názoru může pomoci při sociální identifikaci, která je pro člověka důležitá. Třetí zmiňovanou funkcí je externalizace. Tou se rozumí spojování nevědomých motivů či vnitřních stavů s tím, co se právě uskutečňuje kolem nás. Toto spojení bývá často nevědomé a vyúsťuje k vytváření postojů k danému vnějšímu objektu. Tímto způsobem vyjadřujeme některé vnitřní konflikty či stavy (Hayes, 2021, s. 97–98).

1.4 Složky postoje

Klasická teorie postojů tento problém vystihuje jako komplexní pojem, který je tvořen poznávací (kognitivní), citovou (emocionální či afektivní) a konativní (behaviorální) složkou. Na základě odlišných názorů některých autorů se předpokládají tři alternativy chápání těchto složek. Podle A. G. Greenwalda má každá složka zvláštní determinanty a ty jsou formovány zvláštními procesy. Afektivní složka se utváří na základě klasického podmiňování, poznávací na základě kognitivního učení a konativní na základě instrumentálního učení. Předpokládá se, že predikce chování bude přesnější, pokud se postihnou všechny složky a zároveň budou ve vzájemném souladu (Výrost a Slaměnik, 2008, s. 135). Postoj se pak stane odolnější proti vnějším vlivům. Největší vliv má síla afektivní složky, která dokonce nemusí být vědomá. Nejméně stabilní je behaviorální složka, protože chování často ovlivňuje daná situace, a proto může být postoj v rozporu s konáním (Hadj-Mousová, 2003, s. 39). Na rozdíl od Greenwalda vytvořili Fishbein a Ajzen koncepci pojednávající o unidimenzionálním postoji, který je zaměřen jen na emocionální složku a znázorňuje stupeň přitažlivosti určitého chování pro osobu. Třetí alternativou je pohled R. P. Bagozziho, který pojednává o dvoudimenzionálním postoji sestávajícím z kognitivní a emocionální složky. Obě usměřňují záměr osoby vykonat určité chování, tak i samotné chování (Výrost a Slaměnik, 2008, s. 136).

1.4.1 Kognitivní složka

Kognitivní složka neboli poznávací je zastoupena tím, co o daném předmětu postojíme (Hadj-Moussová, 2003, s. 38–39). Zahrnuje myšlenky, přesvědčení, a také způsob výkladu vytvořený o objektu postojíme (Kořa, Trpišovská a Vacínová, 2013, s. 100). Je systémem vědomostí a určitou poznávací strukturou, kde se nachází propojené informace o předmětu. Může to být např. jeho označení a pravidla pro aplikování daného označení nebo asociace spojené s předmětem. Často nelze korektnost našich informací o předmětu prokázat, ale jsme přesvědčeni, že jsou správné. Proto se používá pojem „subjektivní logika“, což znamená, že objektivní logická pravidla nemusí v našem přesvědčení platit (Hadj-Moussová, 2003, s. 38–39).

1.4.2 Afektivní složka

Afektivní neboli emocionální složka je ve skutečnosti složkou hodnotící (Hadj-Moussová, 2003, s. 39). Zahrnuje v sobě veškeré emoce, které jsou objektem vyvolávány (Nakonečný, 2020, s. 278). Na rozdíl od názoru či mínění obsahuje postoj taktéž i hodnocení předmětu, ke kterému je vztažen, a tím se také odlišuje od jiných typů poznání. Předmět postojíme má určitý směr, který může být buď pozitivní či negativní. Dále můžeme změřit intenzitu emocí, které jsou spojeny s hodnocením předmětu postojíme, a to v rozpětí od slabé emoce po velmi silnou (Hadj-Moussová, 2003, s. 39). Zejména silné akcentované postojíme, což jsou například předsudky, mohou být propojeny falešnými informacemi a tím se stávají iracionální (Nakonečný, 2020, s. 278). Složka afektivní ovlivňuje subjektivní vyložení existujících informací, jejich selekci, a dokonce působí i na vnímání a zapamatování, což definuje složení těchto informací (Hadj-Moussová, 2003, s. 39).

1.4.3 Behaviorální složka

Behaviorální složkou neboli konativní se rozumí chování, jímž se postojíme prokazuje navenek (Hadj-Moussová, 2003, s. 39). Zahrnuje veškerou pohotovost k jednání, které souvisí s postojím. Projev nemusí být vždy formou skutečné aktivity. Příkladem může být poskytnutí podpory sympatické osobě, kdy ji na jednu stranu můžeme okamžitě pomoci, nebo ji poslat dopis atd. (Šimíčková-Čížková, 2004, s. 97). Člověk tuto dispozici chovat se určitým způsobem k předmětům získává v průběhu života (Hadj-Moussová, 2003, s. 39). Pokud například jedinec zaujímá k nějakému sociálnímu objektu pozitivní postoj, bude se spíše angažovat v jeho prospěch (Šimíčková-Čížková, 2004, s. 97). Obsah chování je stanoven kognitivní a afektivní složkou postojíme, ale ovlivňují ho i situační vlivy. Což znamená, že postojíme může být velice

intenzivní, ale i přesto aktuální sociální situace nedovolí jedinci se projevit (Hadj-Mousová, 2003, s. 39).

1.5 Měření postojů

Postoje nemohou být měřeny přímo, jelikož jsou to hypotetické konstrukty a jejich měření má pouze interferenční povahu. Při měření postojů se zpravidla zaměřujeme na směr a velikost postoje, což je jinými slovy úroveň preference osoby k danému objektu (Sollár in Výrost, Slaměnik a Sollárová, 2019, s. 341). Nejrozšířenějším postupem pro měření postojů jsou škály. Ty jsou běžně složeny z daného počtu výroků, se kterými jedinec souhlasí nebo nesouhlasí. Přidává se zpravidla i možnost neutrálního postoje (Kořa, Trpišovská a Vacínová, 2013, s. 40–41).

Měření postojů sebou nese mnoho problémů. Nejčastěji vznikají na základě zkreslených odpovědí lidí, kteří neradi dávají najevo své skutečné postoje, když si myslí, že někdo bude mít opačný názor. Proto nezvolí odpověď, která vypovídá o realitě, ale vyberou tu, kterou by experimentátor podle nich chtěl. Mezi problémy můžeme dále zařadit i uspořádání otázek, jelikož jsou postoje a názory velmi variabilní a lidé si často neuvědomují složitost a souvislost svých postojů. Proto hledají odpověď, která by byla podle nich vhodná nebo na kterou byli připraveni minulou otázkou. Další problém nastává při interpretaci vyjádření postojů. Většinou se domnívá, že je verbální projev postojů jednoznačný a jasný. To ale vyvrací Kellyho teorie osobních konstruktů, která pramení z tvrzení, že lidé mohou popisovat stejnými slovy jiné myšlenky a skutečnosti, a tudíž nemá vyjádření postojů univerzální význam. Čtvrtým problémem je kvantifikace. Ve většině případů je měření postojů velice složité, i když řada výzkumů předpokládá, že se dá přesně změřit síla i stupeň (Hayes, 2021, s. 112).

1.5.1 Likertova škála

Likertova škála je jednou z nejspolehlivějších technik. Tvoří ji výroky, které jsou obvykle složeny z pětibodové škály sahající od „zcela souhlasím“ po „zcela nesouhlasím“ a středem je odpověď „nevím“. Tímto postupem dochází k vyrovnanosti škály a obsahuje několik stádií, která mají za úkol zajistit, aby byl ve škále skutečně zahrnut celý rozsah možných myšlenek a názorů (Hayes, 2021, s. 112). Ke skórování se používá sumování odpovědí (Sollár in Výrost, Slaměnik a Sollárová, 2019, s. 345).

Likertova škála se stala velmi prospěšnou pomůckou pro výzkum postojů díky tomu, že zjišťuje nejen obsah postoje, ale i jeho přibližnou sílu (Hayes, 2021, s. 112). Je nejjednodušším a nejpřímějším způsobem měření (Sollár in Výrost, Slaměnik a Sollárová, 2019, s. 345).

1.5.2 Sémantický diferenciál

Tato technika z roku 1957 zjišťuje odstíny daných postojů a pomocí škál posuzuje, jak jedinec reaguje na lidi, věci a pojmy. Sémantický diferenciál, narozdíl od Likertovy škály, využívá pro zjišťování reakcí respondenta na cílové slovo řadu různých dimenzí. Liší se také škálami, které jsou u sémantického diferenciálu sedmibodové. Na jejich koncích se nachází extrémní hodnotící dimenze, kterými jsou bipolární adjektiva (např. silný – slabý, hodný – zlý, hezký – ošklivý) a tvoří tzv. kotvy (Hayes, 2021, s. 112–113; Sollár in Výrost, Slaměnik a Sollárová, 2019, s. 348). Postojové slovo tak můžeme hodnotit na základě osmi či devíti dimenzí odhalujících asociace a konotace, které dané slovo u respondenta evokuje (Hayes, 2021, s. 113).

Tato metoda má několik výhodných vlastností. Například se dá lehce upravit, aby se mohla použít jak u dětí, tak i u jedinců z jiných kultur. Dále je snadné skórování údajů a je možná skupinová a individuální analýza údajů (Sollár in Výrost, Slaměnik a Sollárová, 2019, s. 349).

1.5.3 Sociometrie

Technika sociometrie vznikla díky J. L. Morenu v roce 1934. Jejím významem je zjišťování vzájemné percepce členů skupiny (Hayes, 2021, s. 113). Tato metoda bývá využívána především v menších sociálních skupinách (Sollár in Výrost, Slaměnik a Sollárová, 2019, s. 292). Členové mají za úkol vybrat ze skupiny toho, který je podle nich vůdce, kamarád ale i koho by si vybrali na určité činnosti. Z výsledků se vytváří sociogram, který zaznamenává přátelské skupiny. Ke znázornění se využívají kolečka s písmeny, díky kterým víme totožnost členů. Mezi kolečka se vkládají šipky, které vyjadřují volby jedinců a vedou z kroužku člověka, jenž volbu učinil a končí u člověka, kterého vybral. Hotový diagram prezentuje, jací členové jsou např. oblíbení nebo naopak neoblíbení (Hayes, 2021, s. 113).

1.5.4 Bogardusova škála sociální distance

Touto škálou měříme rasismus nebo jiné etnické předsudky. Byla vytvořena v roce 1925 Bogardusem. Tvoří jí výroky, které poukazují na „sociální vzdálenost“, jenž mezi sebou a jinými skupinami vnímají respondenti. Z výsledků můžeme vyčíst míru tolerance a akceptace respondenta k členům dané skupiny (Hayes, 2021, s. 113).

K dotazování se používá seznam sociálních skupin, u kterých se označuje několik výroků. Například to mohou být výroky typu „souhlasil bych s tím, aby se člen této skupiny

stal mým kolegou v práci“ nebo „souhlasil bych s tím, aby se člen této skupiny stal mým sousedem“ (Hayes, 2021, s. 113). Předpokládá se, že hodnocení vztahu respondenta k osobě, která je příslušníkem dané skupiny, bude podobné i jiným vztahům k této skupině (Sollár in Výrost, Slaměnik a Sollárová, 2019, s. 347).

Díky této škále můžeme identifikovat různé předsudky. Mohou ale nastat problémy v rámci zkreslení odpovědi či vzrůstajícímu povědomí o nebezpečnosti bigotismu (netolerance vůči názorům jiných). Na základě toho je bohužel užitečnost v současné době nižší, než tomu bylo dříve (Hayes, 2021, s. 113–114).

1.5.5 Analýza rozhovoru

Díky analýze rozhovoru či výpovědi můžeme identifikovat postoje, jelikož v nich bývají naznačeny. K analýze nám pomáhají například emotivně zbarvená slova, která lidé používají ve svém projevu. Nejčastěji se při této metodě používají přepisy nebo magnetofonové nahrávky, kterými zjišťujeme hlavní postoje na základě klíčových slov (Hayes, 2021, s. 114).

2 HOMOSEXUALITA

Tato kapitola je založena na pojmu homosexualita. Budeme se v ní dále zabývat coming outem, postoji/názory na homosexualitu v současnosti i z historického hlediska a v neposlední řadě i homofobií.

2.1 Pojem homosexualita

Slovo „homosexualita“ vzniklo v německém lékařském prostředí, ale poprvé ho použil Benkert v roce 1869 jakožto označení pro lásku muže nebo ženy k osobě stejného pohlaví (Sloboda, 2016, s. 40; Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 19). Stejně jako v češtině se „sex“ vztahuje zejména k sexuálním aktivitám než k pohlaví. Dnešní pojetí homosexuality jakožto varianty sexuálního chování jako první popsal německý psychiatr Richard von Kraft Ebbing ve své knize *Psychopathia Sexualis* z roku 1886. Je zajímavé, že termín heterosexualita se v odborné literatuře vyskytl až několik let poté, aby se vymezilo, co je norma a co deviace. Než byla homosexualita pojmenována, spadala pod pojem sodomie. Pod tento pojem se řadily také fenomény, které bychom v současnosti nazvali pedofilie, zoofilie nebo incest (Sloboda, 2016, s. 40–41).

Máme dva způsoby, kterými můžeme nahlížet na definici homosexuality. První je z doby, kdy byla homosexualita brána jako nemoc a její znění je: „*Homosexualitou shodně s Benkertem rozumíme sexuální orientaci na osoby stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený, tedy také nezaviněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně přitahován a vzrušován osobami stejného pohlaví.*“ (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 19). Druhý náhled na definici je jen o dva roky mladší, i přesto je ale jiný na základě odlišnosti té doby. Definice je od Dubaje a zní: „*Homosexualita je geneticky determinovaný celoživotný a neměnný stav libida, při kterom jedinec za podmínek možnosti slobodnej voľby preferuje za účelom sexuálneho a citového kontaktu objekt rovnakého pohlavia, pričom takto vzniknutý vzťah sa svojou kvalitou v plnej miere vyrovná vzťahu heterosexuálnemu.*“ (Janošová, 2000, s. 13).

Důležitým pojmem je sexuální chování, které je vnějším projevem sexuální orientace. V mnoha případech se ale orientace neslučuje s chováním jedince. Například homosexuál může mít první vztah s osobou opačného pohlaví a na druhou stranu i heterosexuál může mít sexuální zkušenost či vztah s osobou stejného pohlaví (Janošová, 2000, s. 15). Homosexuální chování se podle Hekma vyskytuje v určitých uspořádáních, která mají mezikulturní rozsah. Mezi ně patří genderové uspořádání, věkové uspořádání, rovnostářské neboli egalitární uspořádání

a třídní uspořádání. Genderové uspořádání se vyznačuje tím, že ve spojitosti s homosexuálním chováním dospívá k posunu nebo dokonce k obratu v genderu. Jako příklad můžeme uvést tzv. amazonky, což jsou biologické ženy, které jednají jako muži nebo naopak tzv. hidžry/hidržové, což jsou muži jednající jako ženy. Další je věkové uspořádání, kam se řadí například různé formy iniciačních rituálů, kdy se chlapci díky praktikování homosexuálních aktivit stanou dospělými. Tyto rituály se týkají většinou chlapců a jsou prováděny staršími muži z jejich společnosti (kmene). Důvodem těchto praktik je převádění zkušeností a vědomostí ze staršího muže na mladšího. Toto uspořádání je spíše historické, proto se podíváme na současné pojetí, které poukazuje na egelitární uspořádání, kde je homosexualita chápána jako varianta sexuality. Toto pojetí nám pomohlo přejít z vyčleňování k inkluzi a respektování sexuálních menšin. A jako poslední typ je třídní uspořádání, pro které je typické nerovné postavení lidí, kdy jsou lidé majetkem druhých, jako je tomu v otrokářství. Tato nerovnost dovoluje majiteli vykonávat sex s osobami, které vlastní (Sloboda, 2016, s. 38–39).

Další základní pojem je sexuální prožívání, které je nejpřesnějším ukazatelem sexuální orientace. Promítají se v něm sexuální sny, přání a fantazie, ve kterých si jednice dovolí i to, co by ve skutečnosti neudělal (Janošová, 2000, s. 17–18).

2.1.1 Příčiny vzniku

Příčiny vzniku homosexuality i jiných sexuálních orientací nejsou stále známé. Teorie a hypotézy jsou velice různorodé a buď se doplňují, nebo stojí proti sobě (Janošová, 2000, s. 25). V první teorii se předpokládá, že je sexuální orientace nějakým způsobem vrozená, ale na základě výzkumů stále nebyla jednoznačně biologicky určena. Pokud byla nalezena určitá spojitost, platila jen pro část zkoumaných osob (Sloboda, 2016, s. 17). Například H. Ellis u svých pacientů zjistil, že 39 % z nich má homosexuálního příbuzného. Druhou teorií je vliv vývoje jedince v prenatálním období. Zabývá se nitroděložním vývojem, kdy má lidský zárodek na začátku základy obou pohlaví. K diferenciaci dochází asi po 4–5 týdnech. V období od čtvrtého až šestého měsíce prenatálního vývoje dochází k sexuálnímu odlišení centrální nervové soustavy a příslušných center. Podle této teorie v určitém období (trvá přibližně týden) nastane při zásobení centra mozku hormonální nevyváženost. V souvislosti s tím existuje hypotéza, že sexuální centra mozku mohou na testosteron reagovat odlišně. Z výzkumu Kaplana je zajímavé, že se množství tohoto hormonu u plodů v 13. až 15. týdnu těhotenství matek lišilo na základě pozdější sexuální orientace zkoumaných dospělých jedinců. Třetí teorie vychází z vlivů prostředí a výchovy. Značná část odborníků se shoduje, že se jedincova predispozice k určitému sexuálnímu založení může ovlivnit pouze do tří let. Nejdůležitějším

faktorem jsou rodiče, ale na dítě mohou působit i další psychogenní faktory. K většímu ovlivnění dochází u jedince, který má k homosexualitě určité predispozice. Podle Lewise Yablonského můžeme mužskou homosexualitu v některých případech objasnit výchovou dominantní matky a přítomností slabého či nedostačujícího vzoru otce. A poslední je teorie svedení. Podle některých odborníků může svedení v období dospívání zapříčinit celoživotní homosexuální orientaci. To bývá ale v psychologických a medicínských oborech vyvracováno. Na druhou stranu je ale možnost, že si žena, která byla v období psychického dozrávání sexuálně zneužita, vybuduje odpor k mužům. Tím pádem se z ní může stát lesbička nebo prostitutka (Janošová, 2000, s. 25–29).

2.1.2 Coming out

Je to období, kdy začíná jedinec vnímat svou individualitu a tím pádem i svou sexualitu a její specifika, která nejsou vždy v „normě“. Tento proces začíná v pubertě nebo v adolescenci. Někdy se ale může stát, že začne z různých důvodů později. Například člověk přijme vzorce chování a až v dospělosti si klade otázku, jestli mu to vyhovuje a odpovídá to jeho citění. Dalším faktorem je, že sexualita u každého dozrává jinak rychle a obecně platí, že u žen dozrává pomaleji. To může zapříčinit touha po dítěti a mateřství (Janošová, 2000, s. 20).

U coming outu jsou důležité individuální, ale i celospolečenské aspekty, kterými jsou za prvé stanovení sexuálního a genderového řádu, z nichž vyplývají kategorie a možnosti identifikace, přičemž některé nemusí znát a ani rozlišovat. A za druhé rigidnost sexuálního a genderového řádu společnosti, což znamená, že jen některé určují jako žádoucí a ty zbylé potlačují, utlačují nebo je definují negativně. Mezi ty individuální spadá například rodinné a sociální prostředí, vzory lidí v podobné či stejné situaci, míra potřeby se genderově odlišovat a síla prosadit se ve společnosti (Sloboda, 2016, s. 73).

Coming out probíhá ve dvou fázích a ty jsou ještě rozděleny do pěti bodů. První fází je **zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace**. Tvoří ji **precoming out**, kdy si jedinec uvědomuje, že je jiný, ale nedovede to vyjádřit a **vlastní coming out**, kdy jedinec dokáže pojmenovat svou odlišnost, kterou nejdříve může odmítat. A druhou fází je **uspořádání života v jejím souladu**. Do ní je zahrnuta **fáze explorace**, ve které jedinec vstupuje do prvních sexuálních vztahů a dochází k experimentování. Dále je tvořena **fází partnerství**, kdy jedinec udržuje trvalejší sexuální a partnerské vztahy v souladu s jeho celkovými emocionálními potřebami. A poslední je **fáze integrace**, ve které probíhá dokončení tvorby hodnot, upevňování role jedince ve světě a integrace osobnosti (Janošová, 2000, s. 20–21).

2.2 Postoje a názory na homosexualitu z historického kontextu

V době starého Řecka bylo homosexuální chování rozšířeno nejvíce a homosexualita byla brána jako rovnocenná a plnohodnotná varianta sexuality. Ženatý muž mohl mít dokonce neutajený vztah s mladým chlapcem. V tomto vztahu byl chlapec starším mužem vychováván a učen zacházet se zbraněmi. Podle Platóna měla být armáda složena z mužů, kteří se navzájem milují a inspirují se k hrdinství (Sloboda, 2016, s. 106).

Z období středověku se o situaci v Čechách dochovala první významná zmínka. V roce 1353 Karel IV. vydal Karolínský trestní kodex, podle kterého měla být homosexualita krutě trestána (Janošová, 2000, s. 44).

Renesance byla obdobím, kdy se někteří významní muži, jako například Michelangelo, znovu začali veřejně přihlašovat k lásce ke stejnému pohlaví. Stále ale existovaly konflikty, a to především s církví a jejími postihy. Ale i na vlivných církevních místech se určitě vyskytovala homosexualita, a dokonce se některé zprávy vztahovaly i k papežskému stolci. V 17. století nebyla mužská homosexualita tolerována. I přes to ve Versaille vznikl řád sodomitů, kterým byl zakázán členům poměr se ženami. Ten ale později Ludvík XIV. zrušil (Janošová, 2000, s. 44–45).

Důležitým rokem v dějinách Čech je rok 1787, kdy Josef II. vydal trestní zákoník, kde byl trest za homosexualitu zmírněn, a to z trestu smrti na vězení. Ještě dodnes bohužel tresty smrti realizuje například většina Afriky a skoro celá Asie (Sloboda, 2016, s. 42).

Na konci 18. století se homosexualita stávala ve společnosti nápadnější. Mužská varianta byla na rozdíl od ženské postižitelná, i přes to úřady většinou zasáhly pouze v případech svedení mladistvého (Janošová, 2000, s. 45).

Na přelomu 19. a 20. století přestali někteří umělci svou odlišnou orientaci tajit. Byly ale rozdíly v názorech a postojích k různým lidem. Například Oscar Wild byl na dva roky odsouzen za homosexuální styk se svým překladatelem a všechna jeho tvorba byla zakázána. Jiný příběh je o anglickém politikovi Cecilovi Rhodovi, u kterého společnost jeho homosexuální praktiky tolerovala na základě politických činů. Mezi známe homosexuální ženy patří Ethel Smythová, která vedla velice výstřední a provokativní život (Janošová, 2000, s. 45–46).

Od 20. století se používal pojem „třetí pohlaví“, který definoval jednotlivce, u nichž se nedalo určit ani pohlaví ani gender, nebo pohlaví a gender nebyly v souladu (např. oblékáním,

stylem chůze), nebo vykonávali zvláštní sexuální činnosti (např. homosexuální) (Sloboda, 2016, s. 35–36). Jeho zakladatelem byl německý lékař Hirschfeld a ve stejné době se pokouší o zrušení trestnosti homosexuality (Janošová, 2000, s. 45). Tento pojem byl používán, jelikož společnost neakceptovala homosexualitu, protože to pro ni byla jinakost. Lidé věřili, že jsou homosexuální ženy maskulinní a homosexuální muži zženštilí nejen povahou, ale i fungováním jejich mozku. Takový názor už v dnešní době neobstojí (Sloboda, 2016, s. 37).

Pokud nahlédneme na kriminalistická data uvedená Janem Seidlem, zjistíme, že ve 20. letech 20. století narůstala kriminalizace homosexuality žalářem. Důvodem mohla být medicinalizace sexuálních menšin. I přesto se ve větších městech rozvinula subkultura v okolí kabaretů a barů, kde se nacházeli homosexuální lidé (Sloboda, 2016, s. 42).

Až do nástupu fašismu byl vývoj homosexuality příznivý. Totalitní systémy se vyznačují rigiditou a fixací na striktní ohraničení všech pravidel, které jsou výstižné nenávisným postojem k jakémukoliv odlišnému jedinci. Ve fašistickém Německu započala diskriminace homosexuality již v roce 1933 zavíráním některých gay-podniků a následně od roku 1934 vznikaly tzv. „růžové seznamy“. Homosexuální akt začal být vnímán jako „*smilstvo proti přírodě, t.j. jednání mezi osobami, které se podobá souloži*“ (Janošová, 2000, s. 47). Původními návrhy trestů byla buď kastrace, což byl Hitlerův nápad, anebo trest nejvyšší jako nápad Karla-Augusta Erhardta (Janošová, 2000, s. 47). Když nastala 2. světová válka, museli homosexuálové nosit na rukávu růžový trojúhelník a byli posíláni do koncentračních i vyhlazovacích táborů (Sloboda, 2016, s. 42). Byli obětmi lékařských experimentů a zařazovali je do trestných oddílů, kde byly nejhorší pracovní podmínky (Janošová, 2000, s. 48). Po skončení války a nástupu komunistického režimu již nebyli pronásledováni. Nicméně komunisté homosexualitu zneviditelnili a vyhradili ji lékařskému zájmu (Sloboda, 2016, s. 42).

Do vyřazení homosexuality z mezinárodní klasifikace nemocí (roku 1987 doporučení od Světové zdravotnické organizace a u nás vyřazena roku 1991) probíhalo mnoho pokusů o její léčbu, a to hlavně po 2. světové válce. Existovalo několik metod, mezi které řadíme například metodu averzivní, kdy se pacientům při homosexuálních fantaziích podával prostředek vyvolávající zvracení. Další jsou stereotaktické metody, kdy se neurochirurgové snažili změnit sexualitu operativně, a to zásahem do mozkových center, které řídí sexualitu. V některých případech se jim to podařilo, ale operace nesla velké riziko poškození zdraví i riziko úmrtí (Janošová, 2000, s. 31; Sloboda, 2016, s. 50).

Od roku 1950 platil na našem území zákon, kde byla homosexualita vymezena jako trestný čin proti lidské důstojnosti. Jeho platnost byla ukončena v roce 1961 vydáním nového trestního zákoníku, ve kterém byla trestnost homosexuality zrušena. Jedinec byl stíhán jen v případě, že měl sexuální styk s neplnoletou osobou, i když on sám již dosáhl 18 let. Pokud byli oba neplnoletí, nemohli být trestně stíháni. I přes dekriminalizaci nebyla ukončena diskriminace homosexuálních jedinců. Stát stále bránil lidem ve vytváření organizací a ve sdružování se. Homosexuální chování na veřejnosti bylo posuzováno jako jednání, které pohoršuje ostatní lidi. Stát využíval seznamy gayů, aby s nimi mohl manipulovat. Na základě toho byli lidé málo informovaní a vznikalo velké množství negativních postojů a předsudků. Jedinci se tak museli skrývat, což zapříčinilo různé psychosociální problémy homosexuálních lidí. To mohlo být jedním z důvodů zařazení homosexuality do psychopatií a byla označena jako hrubá porucha motivace, která trvá od mládí až do konce života. V roce 1992 přestala být egosyntonní homosexuální orientace brána jako nemoc. V MKN-10 zůstala egodystonní homosexuální i heterosexuální orientace, což znamená, že jedinec není se svou orientací smířen a přináší mu psychické obtíže (Janošová, 2000, s. 48–49).

Dne 1. 7. 1990 proběhla novelizace zákona a věková hranice pro homosexuální (i heterosexuální) styk byla posunuta na 15 let. Od té doby se homosexualita ve společnosti zviditelnila. Začaly vznikat organizace pro podporu této menšiny a tou nejznámější byla SOHO (Sdružení organizací homosexuálních občanů). Její činnost byla zacílená i na oblast humanitní, a to zejména na pomoc a prevenci nemoci AIDS. Díky medializaci homosexuality se zvýšila informovanost a tím se zvedla i tolerance hlavně mladé generace. Jako téma byla zařazena i do sexuální výchovy. Tuček a Holub tento posun zaznamenali i ve svých výzkumech, ve kterých provedli komparaci postojů společnosti k homosexualitě v letech 1988 a 1994. Negativní postoj byl v roce 1994 pouze u 2 % respondentů. Klesl požadavek trestnosti z 11 % na 2 % a snížilo se i vnímání homosexuality jako škodlivé odchylky či deviace z 23 % na 6 % (Janošová, 2000, s. 49–50).

2.3 Postoje a názory na homosexualitu v současnosti

Zjistit procento homosexuálních lidí je složité. I tak proběhlo několik výzkumů. Homosexualita je ve společnosti podle výzkumu A. Kinseyho zastoupena 4 % lidí. V České republice jsou známé výzkumy Petra Weisse. V roce 2008 odpovědělo 0,7 % mužů a 0,3 % žen, že jsou homosexuální, což je velmi nízké číslo (Sloboda, 2016, s. 44–46).

Kvalita života homosexuálních lidí závisí na postojích společnosti k homosexualitě. Záleží na míře tolerance, která se odráží například v možnosti získat dítě do vlastní péče, v míře pocitů ohrožení, kdyby se ukázalo, že je jedinec homosexuální (Janošová, 2000, s. 69). Proběhlo již několik výzkumů, které se zabývaly postoji k homosexuálním lidem. Tisková zpráva z šetření postojů veřejnosti k právům homosexuálů v ČR z roku 2019 uvádí několik zjištěných údajů. Například 42 % občanů si myslí, že by přiznání k homosexualitě vedlo k potížím s lidmi v daném městě či obci. Toho se nejčastěji domnívají občané starší 60 let, s nižším stupněm vzdělání a z menších obcí. Právo na uzavření registrovaného manželství podpořilo 75 % lidí. V problematice práv homosexuálů v oblasti rodiny bylo 60 % respondentů pro adopci dětí partnera a 47 % jedinců zvolilo, že by měli mít homosexuálové právo uzavřít sňatek a stejné procentuální zastoupení podporuje právo adopce dětí z institucionální péče. Nejčastěji práva homosexuálů podporují jedinci od 15 do 44 let. Dále respondenti, kteří jsou spokojeni se svým životem a mají středovou či pravicovou politickou orientaci. Důležitou roli hraje i hledisko, jestli má jedinec homosexuály mezi svými přáteli či známými (Spurný, 2019, s. 1).

Existují stereotypy o podobě života stárnoucích homosexuálně orientovaných lidí, které měly v minulosti negativní dopad na sebepojetí gayů i lesbiček. Stále se objevují v literárních dílech popisující gayů jako nešťastného, osamělého a sociálně izolovaného muže a lesbická žena bývá charakterizována jako chladná, nepříjemná žena mající výlučně mužské zájmy a málo přátel. Proběhlo ale několik výzkumů (většinou v mužské populaci), kterými bylo zjištěno, že jen malé procento odpovídá těmto všeobecným stereotypům. Podle výzkumu Weinberga a Williamse jsou starší homosexuálové vyrovnanější a jejich sebepojetí je stabilnější než u mladších respondentů (Janošová, 2000, s. 72).

Z hlediska křesťanství existují čtyři zásadní přístupy, které v sobě odrážejí postoje vůči homosexualitě a jejím projevům. Prvním je zavrhuje – trestající přístup. Tento postoj považuje homosexualitu za nepřijatelnou. Cílem je donucení jedince, aby se vzdal svých pocitů, vyznal své hříchy a snažil se o duchovní přeměnu osobnosti i změnu sexuální orientace. Pokud to odmítne, může být vyloučen z komunity. Druhý přístup je zavrhuje – netrestající, který sice odmítá homosexuální akty, ale ne homosexuální osoby. V tomto přístupu je důležité manželství, kdy je pohlavní styk možný až po jeho uzavření. To u homosexuálních párů nejde. Třetí je přístup přijímající s omezením. Derrick S. Bailey napsal v roce 1955 knihu „Homosexualita a západní křesťanská tradice“, ve které přehodnotil vztah křesťanství k homosexualitě. V následujících letech přibývalo značné množství podobných názorů. Například

Curran bere homosexuální lásku i homosexuální chování jako přijatelné, ale nepřikládá tomu stejnou hodnotu jako vztahům heterosexuálním. Zastánci tohoto postoje respektují možnost, že se homosexualita nedá změnit. A poslední je plně přijímající postoj. Podle něj je homosexualita součástí Božího plánu stvoření, je přirozená a homosexuální lidé jsou důkazem rozmanitosti stvoření (Janošová, 2000, s. 81–85).

2.4 Homofobie

Homofobie jsou „*nepřátelské postoje a negativní předsudky vůči lidem s neheterosexuální preferencí*“ (Čechová a Hajdíková, 2016, s. 6). Dá se také popsat jako strach z homosexuálních osob, který může vyústit v odpor až nenávisť. Homofobie zapříčiňuje zesměšňující či ubližující jednání vůči lidem, kteří se identifikují jako lesby a gayové, ale i vůči těm, o kterých si to ostatní myslí (Smetáčková a Braun, 2009, s. 9). Toto jednání může mít subtilní až krajní podobu. Pod subtilní se zahrnuje zesměšnění a nevhodné poznámky a pod krajní patří psychické a fyzické týrání a sexuální násilí. Často mívá kumulativní charakter. Nejčastějšími pachateli, ale i oběťmi, jsou muži. Na obětech zanechává určité následky, kterými mohou být deprese, pokusy o sebevraždu a rizikové chování (Sloboda, 2016, s. 56–87).

Homofobie je důsledkem heteronormativního nastavení společnosti, podle kterého je homosexualita vnímána mimo jiné jako deviantní a úchylná. Ve vztahu k heterosexualitě není brána jako rovnocenná. Díky tomuto nastavení vznikly negativní předsudky a postoje (Sloboda, 2016, s. 55; Smetáčková a Braun, 2009, s. 26).

Důležitým pojmem je homofobní šikana, kterou se rozumí opakované a dlouhodobé fyzické či psychické ubližování cílené na homosexuální jedince nebo na ty, u kterých se to předpokládá. Projevy mohou být fyzický útok, vyčleňování z kolektivu, kyberšikana, zneužívání, vyhrožování, zesměšňování atd. Zajímavou formou je homofobní jazyk, který se může využívat i za nepřítomnosti homosexuálních jedinců. Výskyt homofobní šikany může být kdekoliv, ať už ve škole, na pracovišti, ale i na ulici. Existuje i řada aktivit zaměřených na prevenci proti homofobii, která se mohou využít ve školách, aby se mladá generace naučila více tolerovat a respektovat odlišné lidi (Čechová a Hajdíková, 2016, s. 6–22).

3 AKTÉŘI

V této kapitole si vymezíme pojem vychovatel, který je velmi důležitý z hlediska výzkumu, jelikož se jedná o postoj směřovaný na vychovatele, kteří jsou homosexuální. Dále se zaměříme na rodinu, protože se zajímáme o postoje rodičů studentů ubytovaných na domovech mládeže. A na závěr popíšeme domov mládeže, kde se odehrává interakce vychovatele se žáky.

3.1 Vychovatel

Vychovatel je ten, kdo výchovně působí především na děti a mládež. Můžeme se jím stát v rámci profese vykonávané v nějaké instituci, kdy je nutná odborná kvalifikace, nebo se do role vychovatele dostaneme díky konkrétní situaci, ve které probíhá výchova (Kolář a kol., 2012, s. 166). Dále se budeme zabývat vychovatelem z profesního hlediska.

Důležitost vychovatele v rámci výchovného procesu tkví v tom, že je nositelem cíle a obsahu výchovy. Jeho úkolem je sledovat, posuzovat a rozvíjet u dětí hodnoty, postoje a vlastnosti, které jsou prospěšné jak pro vychovávané, tak i pro společnost. V tomto ohledu hovoříme o individuálním a sociálním výchovném cíli (Bendl a kol., 2015, s. 12–13).

V dnešní době je dítě objektem i subjektem výchovy, ale i přesto je ve vzájemné interakci vychovatel tím aktivnějším činitelem. To je důsledkem zodpovědnosti za vedení vychovávaného k cíli výchovy a za jeho bezpečí a zdárný vývoj. Dále je vychovatel tím, kdo má znalosti v oblasti zákonitostí procesu výchovy, zákonitostí vývoje osobnosti a uvědomuje si vliv vnějších faktorů na celkový vývoj jedince. Na základě toho je důležitá spolupráce se všemi institucemi, které se na výchově podílejí. Jeho schopností je na jednu stranu diagnostika kvalit a možností každého jedince a na druhou práce se skupinou a její dynamikou. Vychovatel pracuje ve školách či školských zařízeních, kde plánuje, organizuje, realizuje a vyhodnocuje aktivity pro vychovávané. Tyto činnosti vedou k celkovému rozvoji osobnosti jedince (Bendl a kol., 2015, s. 12–13).

Vychovatel musí mít určité předpoklady pro úspěšný výkon profese. Patří k nim odborná kvalifikace, organizační schopnosti, komunikační dovednosti, smysl pro humor, kreativita a tvořivost, důslednost, kultivovaný projev, schopnost improvizace, být přirozenou autoritou a mít k dětem kladný vztah. Důležitou roli hraje schopnost neustálého seberozvoje, zdokonalování a adaptace na nové a měnící se podmínky (Bendl a kol., 2015, s. 14).

3.2 Rodina

Rodina je pro dítě velice důležitou institucí. Je malou sociální skupinou, ve které probíhá primární socializace (Kraus, 2014, s. 79). Pojem socializace „vyjadřuje dlouhodobý proces individuální zkušenosti usměrňovaného vrůstání člověka do kulturního prostředí“ (Nakonečný, 2020, s. 122).

Rodina plní určité funkce. Například Kraus uvádí funkci biologicko-reprodukční, sociálně-ekonomickou, emocionální, socializačně-výchovnou, ochrannou a samozřejmě rodina plní funkci v rámci trávení volného času. Z hlediska výchovné funkce předávají rodiče svým dětem hodnoty a postoje, které plynou z hodnotové orientace rodičů, jejich vzdělání a životního stylu (zejména trávení volného času). Dále jim pomáhají adaptovat se postupně na život, učí je základním návykům a způsobům chování ve společnosti (Kraus, 2014, s. 79–87). V rámci vztahu k druhým lidem je důležitá také emocionální funkce rodiny. Díky kladnému emotivnímu klimatu si dítě tvoří vazby k sobě samému, k ostatním lidem i ke světu (Kořa, Trpišovská a Vacínová, 2013, s. 70).

3.3 Domov mládeže

Domov mládeže (dále jen DM) spadá pod školská výchovná a ubytovací zařízení. Jeho posláním je zabezpečit žákům SŠ a studentům VOŠ ubytování, stravování a vést je ke kvalitnímu a plnohodnotnému trávení volného času (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 150). DM mohou být provozovány jako součást školy nebo samostatně. Zpravidla slouží pro žáky a studenty, kteří nemohou denně dojíždět (Průcha, Walterová a Mareš, 2013, s. 58). O přijetí žáků rozhoduje ředitel DM nebo ředitel školy, pokud je DM její součástí (Pávková, Hájek, Hofbauer a kol., 2008, s. 127).

Žáci a studenti jsou rozděleni do výchovných skupin zpravidla po 20-30. Mimo různých činností a volnočasových aktivit je do režimu dne zařazena i příprava na vyučování neboli doba studijního klidu. Její míra se stanovuje podle ročníku, studijní náročnosti, podmínek DM a osobní odpovědnosti vychovávaných (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 150). V rámci trávení volného času je nezbytná dobrovolnost aktivit a vhodná motivace (Pávková, Hájek, Hofbauer a kol., 2008, s. 44).

4 ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU

Na úvod praktické části zhodnotíme aktuální stav zkoumané problematiky. Uvedeme si zde některé výzkumy, které probíhaly jak v České republice, tak i v zahraničí a budeme postupovat chronologicky od nejstarších po nejnovější.

Vybrané výzkumy se zaměřují především na problematiku postojů společnosti vůči homosexuálním lidem, ale jsou zde zařazeny i výzkumy zabývající se homosexuálními učiteli.

V roce 2007 bylo vydáno předběžné sdělení z výzkumu na téma Formování postoje k homosexualitě, který proběhl na katedře psychologie Fakulty sociálních studií na Masarykově univerzitě v Brně. Autoři šetření byli Martin Vaculík a Petra Červenková. Výzkumné otázky se týkaly vlivů na formování postoje a následně odlišností vlivů při utváření pozitivního a negativního postoje. Byl zvolen kvalitativní přístup a odpovědi byly zjišťovány formou polostrukturovaného rozhovoru. Do výzkumu bylo zařazeno 8 respondentů (4 muži a 4 ženy) ve věku od 29 do 66 let, kdy 2 muži a 2 ženy zastávali pozitivní postoj k homosexualitě a stejný počet zastával naopak negativní postoj. Výsledky poukázaly na velký vliv osobní zkušenosti s homosexuálně orientovaným jedincem. Pokud má daná osoba mezi přáteli či známými homosexuálního jedince, vnímá homosexualitu kladněji. V rámci negativních postojů k homosexualitě hrál důležitou roli sexuální aspekt homosexuality. Až na jednoho respondenta se jedinci s negativním vnímáním shodli, že představa intimního chování dvou mužů, nikoliv žen, v nich vyvolává odpor (Vaculík a Červenková, 2007, s. 58–70).

Další šetření proběhlo v roce 2008 na Slovensku. Jednalo se o výzkum postojů veřejnosti vůči lidem s neheterosexuální orientací, který uskutečnilo Prvé lesbické združenie Museion a Inštitút pre verejné otázky. Šetření se zúčastnilo 1209 respondentů a probíhalo formou individuálních rozhovorů za pomoci standardizovaného rozhovoru. Výzkumná zpráva byla rozdělena do pěti kapitol. Pro tuto bakalářskou práci je nejdůležitější poslední kapitola s názvem Názory na postavenie neheterosexuálních ľudí v spoločnosti. Z hlediska trhu práce uvedlo 29 % respondentů, že neheterosexuální lidé jsou diskriminováni z důvodu sexuální orientace. Z výzkumu bylo patrné, že silné negativní předsudky k této menšině měli hlavně osoby starší 55 let, lidé s nižším vzděláním, jedinci žijící v menších obcích a věřící. Významným ukazatelem byla i osobní zkušenost respondentů s lidmi s neheterosexuální orientací, což ovlivňuje i postoje k dané skupině lidí (Gyárfášová, 2008, s. 3–29).

Z hlediska výzkumů v České republice byl od roku 2011 do pravidelného šetření Sociologického ústavu AV ČR (Akademie věd České republiky) v rámci Centra pro výzkum

veřejného mínění zařazen blok, který se zabýval tolerancí a postoji vůči lidem s homosexuální orientací. Sběr dat probíhal formou osobního rozhovoru pomocí standardizovaného dotazníku, kterého se zúčastnilo pokaždé přes 1000 respondentů. Jelikož se výzkum opakoval ročně až do roku 2019, shrnuli a porovnali jsme výsledky uvedené v tiskových zprávách z roků 2011, 2015 a 2019. Vybrali jsme si otázku ohledně míry tolerance. Ta zjišťovala, jestli by coming out homosexuálně orientovaných jedinců zapříčinil problémy v soužití s ostatními lidmi v místě, kde žijí. Respondenti se mohli rozhodnout mezi odpověďmi rozhodně způsobí, spíše způsobí, spíše nezpůsobí, rozhodně nezpůsobí. Výpověď, že by to způsobil potíže (sloučení odpovědí rozhodně způsobí a spíše způsobí), v roce 2011 zvolilo 54 % respondentů, v roce 2015 ji vybralo 51 % a v roce 2019 tak odpovědělo 42 %. Naopak výpověď, že by to nezpůsobilo problémy (součet odpovědí spíše nezpůsobí a rozhodně nezpůsobí) v roce 2011 vybralo 38 % dotazovaných, v roce 2015 to bylo 40 % a v roce 2019 ji zvolilo 48 %. Jak je zřejmé, tolerance se pomalým tempem postupně zvyšovala. Výzkum se dále zabýval například problematikou registrovaného partnerství a adopce dětí. Když jsme se zaměřili v rámci celého výzkumu na sociodemografické rozdíly, zjistili jsme, že byly negativní odpovědi častější u věřících respondentů, u starších lidí (nejčastější u osob starších 60 let), u lidí s nižším vzděláním (středoškolské s výučním listem a základní vzdělání) a u lidí hlásících se k levicové politické orientaci, kam patří například politické strany KSČM (Komunistická strana Čech a Moravy) a KDU-ČSL (Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová). Na druhou stranu největší podporu dostali homosexuální jedinci od žen, dále od mladších osob do 29 let, od respondentů hlásících se k pravicové politické orientaci, kam spadá například TOP 09 a ODS (Občanská demokratická strana), od absolventů vysokých škol a od lidí majících osoby s homosexuální orientací mezi přáteli nebo známými. Zajímavým aspektem byla i životní úroveň, kdy jedinci s vyšší životní úrovní zaujímají častěji tolerantní postoj (Čadová, 2015, s. 1–3; Červenka, 2011, s. 1–4; Spurný, 2019, s. 1–3).

V roce 2016 byl zveřejněn kvalitativní výzkum, který proběhl ve Spojených státech amerických formou dvou rozhovorů s 11 učiteli identifikujícími se jako lesby a gayové. Autoři této studie jsou Sally Lineback, Molly Allender, Rachel Gaines, Christopher J. McCarthy a Andrea Butler. Cílem bylo zjistit, jak tito učitelé zvládají v práci stresové situace spojené s jejich orientací. O orientaci u 7 respondentů vědí všichni kolegové a 2 z nich se svěřili i studentům. Pro náš výzkum je důležitá otázka, která se týkala interakcí s rodiči studentů. Z 11 respondentů 3 odpověděli, že měli negativní interakce s rodiči kvůli své orientaci. V rámci dalších otázek například všichni dotazovaní odpověděli, že mají strach z diskriminace a 7

respondentů ji dokonce zažilo. Co se týče zvládání stresu, tak 10 dotazovaných uvedlo jako největší pomoc personální podporu (Lineback, Allender, Gaines, McCarthy a Butler, 2016, s. 592–609).

Další šetření se zabývalo, jaké postoje zaujímají lidé ze států Evropské Unie vůči homosexualitě. Autoři této studie jsou Koen Slootmaeckers a Conor O'Dwyer. Data byla sesbírána pomocí spojení výzkumů, které proběhly v časovém úseku od roku 1995 do roku 2014 ve 28 státech Evropské Unie. Dohromady se zúčastnilo 120 982 jedinců v rámci 96 samostatných výzkumů. Postoje byly měřeny pomocí Likertovy škály. Sociodemografickými otázkami se zjišťovalo pohlaví, věk, vzdělání a víra. Analýza výsledků ukázala, že nejtolerantnější k lidem s homosexuální orientací jsou ženy, vysoce vzdělaní lidé, ateisti a mladší lidé. Naopak muži, věřící lidé (zkoumáno v rámci jednotlivých náboženství), méně vzdělaní jedinci a starší osoby jsou méně tolerantní (Slootmaeckers a O'Dwyer, 2018, s. 406–416).

Dalším důležitým dotazníkovým šetřením je výzkum z roku 2019, který zrealizovala bývalá ombudsmanka (veřejná ochránkyně práv) Mgr. Anna Šabatová ve spolupráci s organizací Prague Pride. Výzkum se jmenoval Být LGBT+ v Česku a zúčastnilo se ho celkem 1981 respondentů, mezi kterými byly lesby, gayové, bisexuálové a trans osoby. Cílem bylo zjistit zkušenosti LGBT+ jedinců s různými společenskými předsudky a stereotypy, obtěžováním, diskriminací a násilím páchaném z nenávisti. Uvedeme si zde některé výsledky. Osoby z LGBT+ komunity zhodnotily své postavení ve společnosti jako spíše vyhovující, což se rovná 6,4 bodů z 10. Z výzkumu dále vyplývá, že se zhruba tři čtvrtiny dotazovaných cítí diskriminováno a značná část se setkala s různými stereotypy a předsudky (Šabatová, 2019, s. 12–14).

V Taiwanu byl v roce 2021 uskutečněn výzkum, který vedli Suen M.-W. Suen, H.-F. Lin, J.-M. Chen, a F.-A. Shieh. Pojednává o návrhu a zjištění validity (platnosti) a reliability (spolehlivosti) nového nástroje pod názvem HAS Scale neboli škála pro měření postojů a stereotypů souvisejících s homosexualitou. Výzkum probíhal na čtyřech vysokých školách v Taiwanu a dohromady se do něho zapojilo 823 studentů. Na průběh dohlížel profesionálně vyškolený výzkumný asistent. Škála obsahovala 31 položek, které byly rozděleny do 3 podkategorií. První se týkala zbavení mýtů o homosexualitě (Demythicizing homosexuality), druhá se zabývala akceptací homosexuality (Acceptance of homosexuality) a poslední obeznameností s homosexualitou (Familiarity with homosexuality). Respondenti kroužkovali svoji odpověď na sedmibodové škále. Hodnota 1 odpovídala tvrzení silně nesouhlasím

a hodnota 7 zastupovala tvrzení silně souhlasím. Z výsledků jsme vybrali průměrné hodnoty jednotlivých podkategorií. Průměrná odpověď v podkategorii Demythifying homosexuality byla 5.26, v podkategorii Acceptance of homosexuality 5.07 a v podkategorii Familiarity with homosexuality 4.30 (Suen, Lin, Chen a Shieh, 2021, s. 221–327).

Při výběru výzkumů jsme se zaměřili především na problematiku postojů společnosti k homosexuálně orientovaným lidem a problematiku homosexuálních učitelů. V České republice se tyto výzkumy zabývají většinou postoji k homosexuálům obecně a otázky jsou směřovány hlavně k právům homosexuálně orientovaných jedinců. Naopak v zahraničí jsme našli i studie, které se zaměřovaly na homosexuální učitele, což je pro tuto bakalářskou práci přínosné. Některé námi nastudované výzkumy zde uvedené nejsou, jelikož byly výsledky velmi podobné.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

V této kapitole se budeme věnovat výzkumnému šetření. První podkapitola bude zahrnovat cíle a z nich vycházející výzkumné předpoklady. Dále se budeme zabývat výběrem a popisem výzkumného vzorku. Popíšeme si předvýzkum a průběh výzkumného šetření. A na konec se zaměříme na metodu sběru dat a metody zpracování dat.

5.1 Cíle a výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumného šetření je zjistit a analyzovat postoje rodičů k vychovatelům s homosexuální orientací působících v domovech mládeže.

Dílčím cílem je zjistit, jaké postoje k homosexuálním vychovatelům zastávají rodiče vzhledem k vybraným sociodemografickým aspektům rodičů (pohlaví, věk, víra a stupeň vzdělání). Dalším cílem je zjistit, jaké postoje zastávají rodiče k homosexuálním vychovatelům na základě pohlaví těchto vychovatelů.

Vzhledem ke stanoveným cílům výzkumného šetření jsme zformulovali výzkumné otázky, ze kterých jsme vycházeli při tvorbě dotazníku.

1. Jak se rodiče cítí v interakci s homosexuálním člověkem?
2. Jaké postoje rodiče zaujímají k interakci homosexuálních vychovatelů s jejich dítětem/děťmi?
3. Jaké jsou postoje rodičů k ženám s homosexuální orientací?
4. Jaké jsou postoje rodičů k mužům s homosexuální orientací?
5. Jakou roli hraje pohlaví rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?
6. Jakou roli hraje věk rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?
7. Jakou roli hraje víra rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?
8. Jakou roli hraje stupeň vzdělání rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?

5.2 Popis výzkumného vzorku

Pro získání relevantních výsledků je nutné oslovit vhodné respondenty. Pro náš výzkum jsme proto vybrali rodiče, kteří mají své děti ubytované na domovech mládeže. Nespecifikovali jsme se na jedno místo, jelikož bylo i takto obtížné dosáhnout dostatečného počtu respondentů. Celkem se do výzkumu zapojilo 65 respondentů (12 mužů a 53 žen) a výběr probíhal náhodně.

5.3 Předvýzkum

Před rozesláním dotazníků byl uskutečněn předvýzkum, díky kterému jsme zjistili, jestli je dotazník srozumitelný a vhodný pro použití. Pro účely předvýzkumu bylo osloveno 9 rodičů. Na základě výpovědi 1 respondenta jsme upravili popisky, které rozdělují respondenty podle příjemnosti interakce jejich dítěte s homosexuálním vychovatelem, aby byly lépe srozumitelné. Další změnou bylo přidání možnosti nechci uvádět v položce č. 3. Žádné jiné úpravy potřeba nebyly. Díky předvýzkumu jsme zjistili přibližnou dobu potřebnou pro vyplnění dotazníku. Konečnou verzi dotazníku jsme následně rozeslali.

5.4 Průběh výzkumného šetření

Příprava výzkumného šetření byla zahájena počátkem března 2022. Nejdříve jsme stanovili výzkumné otázky a sepsali metodologii. Následně jsme formulovali jednotlivé položky do dotazníku. Po sestavení celého dotazníku byl otestován předvýzkumem. Samotný sběr dat probíhal na konci března 2022.

Dotazník jsme rozeslali v elektronické podobě pomocí sociálních sítí. Nejčastější způsob šíření dotazníku byl pomocí žáků středních škol ubytovaných na domovech mládeže, kteří ho následně předali rodičům. Následné zpracování získaných dat probíhalo na začátku dubna 2022.

5.5 Metoda výzkumu a zpracování dat

Pro vypracování empirické části jsme zvolili kvantitativní typ výzkumu a pro sběr dat byla použita metoda dotazníku. Podle Gavory (2010, s. 121) je dotazník „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí*“. V našem případě se kladené otázky týkají vnitřních jevů, kterými jsou postoje. Dotazník je považován za ekonomickou metodu, jelikož za krátký čas můžeme získat velké množství odpovědí (Chráska, 2016, s. 158). Což bylo důvodem pro výběr této metody sběru dat.

Námi sestavený nestandardizovaný dotazník tvořilo 22 položek, a to 20 uzavřených a 2 polouzavřené. První část obsahovala 4 demografické položky. Ve druhé části bylo pro zjišťování postojů použito 15 sedmibodových Likertových škál s krajními hodnotami od „naprosto nesouhlasím“ (číselná hodnota je 1) po „naprosto souhlasím“ (číselná hodnota je 7) a prostřední hodnota je „neutrální“ (číselná hodnota je 4). V rámci škál bylo použito 7 pozitivních a 8 negativních výroků. Dotazník byl z důvodu citlivosti daného tématu anonymní. Nevyplněný dotazník je přiložen jako příloha č. 1.

Výsledky získané dotazníkovým šetřením byly zpracovány do tabulek a grafů. Pro vyhodnocení jsme použili absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i), aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$). Aritmetický průměr jsme zvolili, abychom zodpověděli jednotlivé výzkumné otázky a medián byl zvolen z toho důvodu, že nepodléhá krajním hodnotám. Jelikož byly některé výroky negativní, museli jsme je pro výpočet aritmetického průměru a mediánu překódovat, aby byla nejvyšší hodnota vždy kladná.

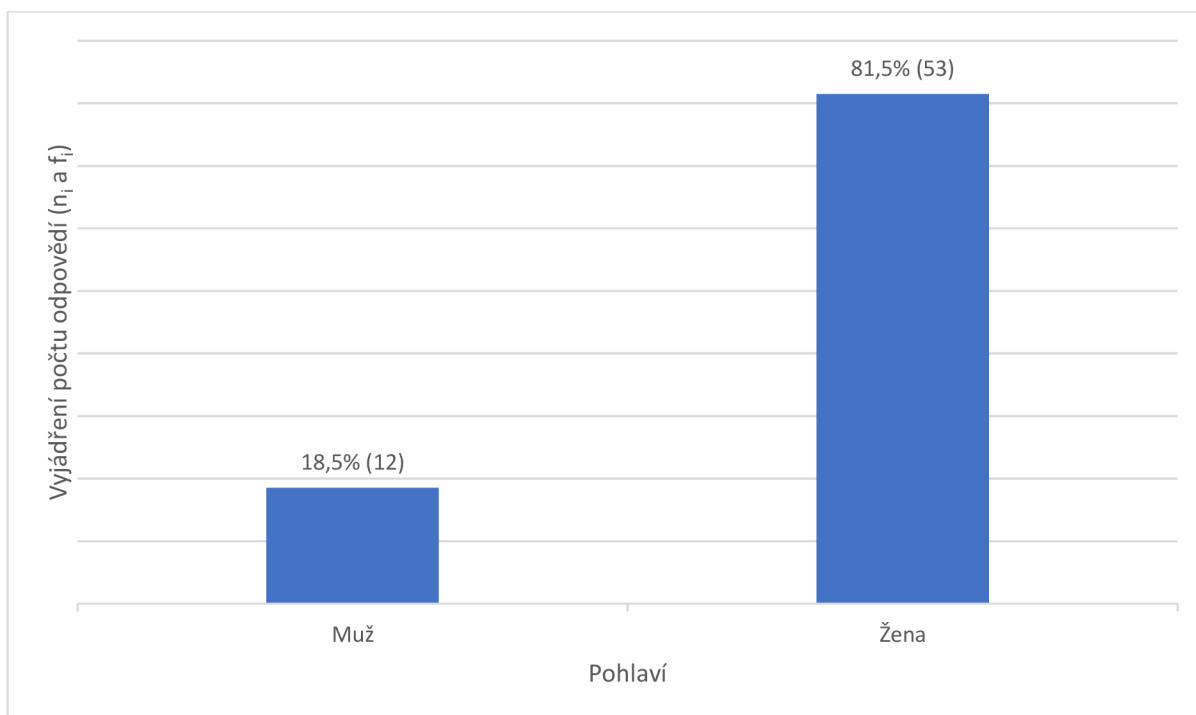
6 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Tato kapitola obsahuje výsledky výzkumného šetření a pro přehlednost je rozdělena na dvě části. První část obsahuje postupně všechny položky a jejich znázornění v grafech a tabulkách. Grafy i tabulky uvádí absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) v procentech. Druhou část tvoří odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky, které se týkají sociodemografických aspektů rodičů. Ke každé sociodemografické výzkumné otázce byla vypracována tabulka, ve které jsou mezi sebou porovnány aritmetické průměry ($\bar{x}$) a mediány ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků.

V komentářích grafů a tabulek je uvedena i pozitivita či negativita výroků a pokud byl výrok negativní, byl pro výpočet aritmetického průměru ($\bar{x}$) a mediánu ($\tilde{x}$) překódován. Velikost souboru byla značena jako n .

Položka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf č. 1: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 1

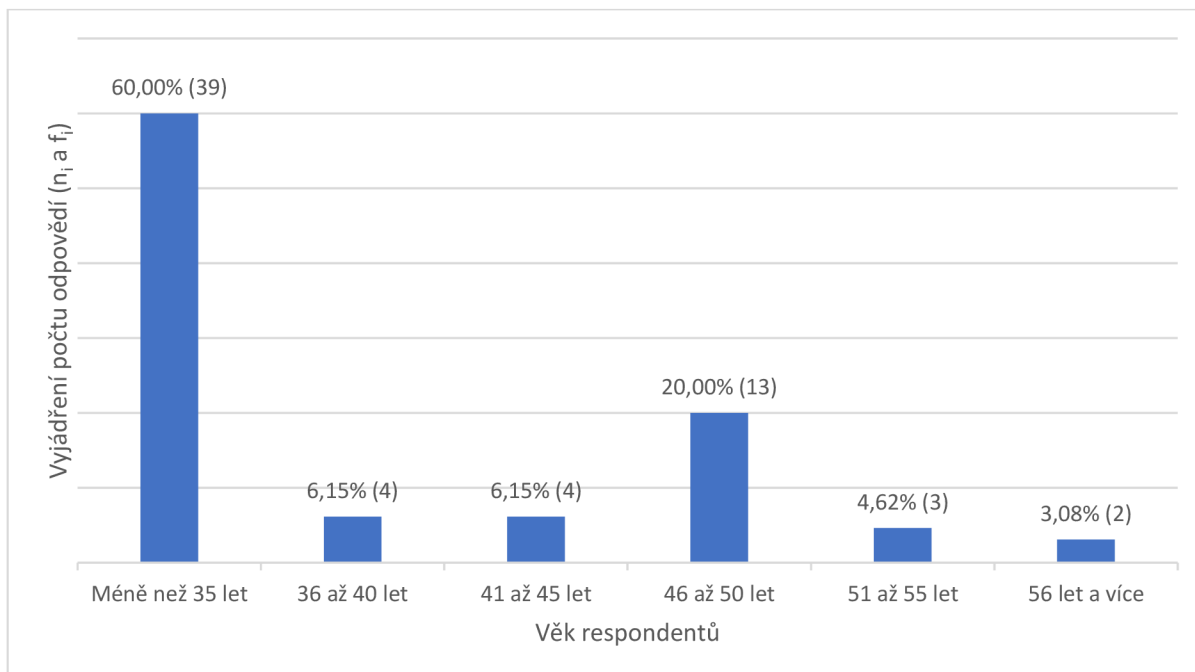

První položkou jsme zjišťovali pohlaví dotazovaných. V celkového počtu 65 respondentů převažovaly ženy, kterých bylo 53 (81,5 %) a mužů bylo 12 (18,5 %).

Položka č. 2: Jaký je Váš věk?

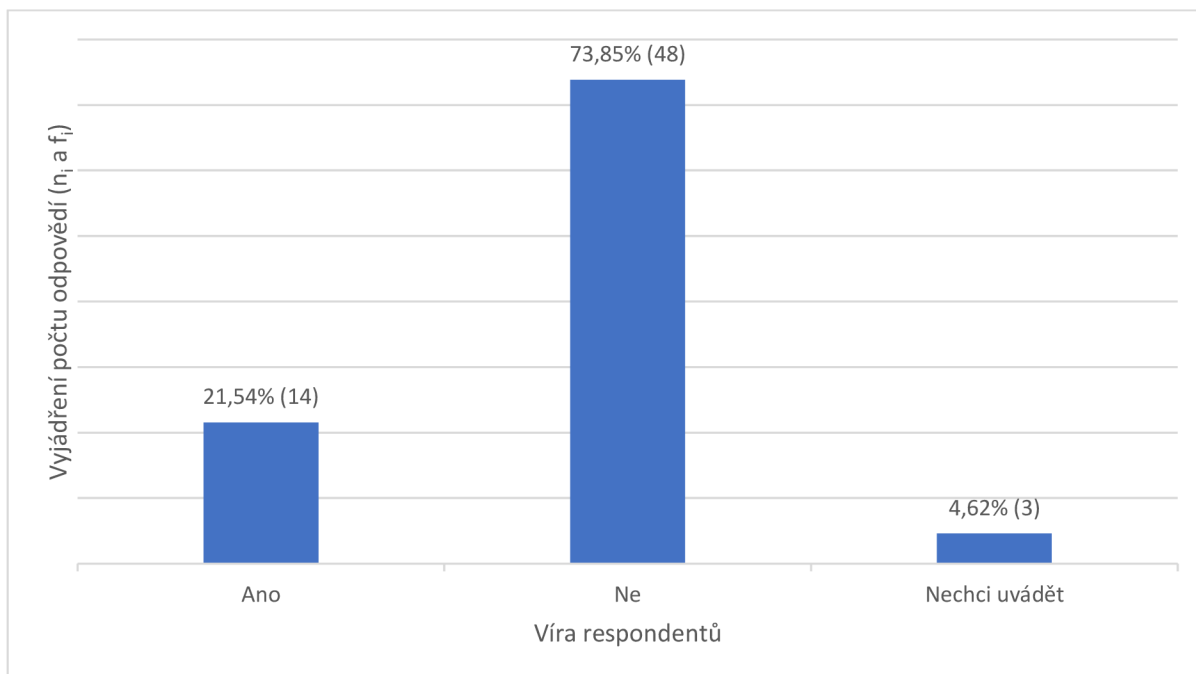
Graf č. 2: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 2

Výzkum se zaměřoval na rodiče žáků ubytovaných v domovech mládeže a od toho se odvíjelo vymezení šesti věkových kategorií. Nejpočetnější skupinou byli rodiče do 35 let, kterých bylo 39 (60 %). Dále odpovědělo 13 rodičů (20 %) ve věku od 46 do 50 let. Ve věkovém rozmezí 36 až 40 let se zúčastnili výzkumu 4 rodiče (6,15 %) a stejně tak i ve věkové kategorii od 41 do 45 let byli 4 rodiče (6,15 %). Ve věku od 51 do 55 let se nacházeli 3 rodiče (4,62 %) a pouze 2 rodiče (3,08 %) byli starší 56 let.

Položka č. 3: Jste věřící?

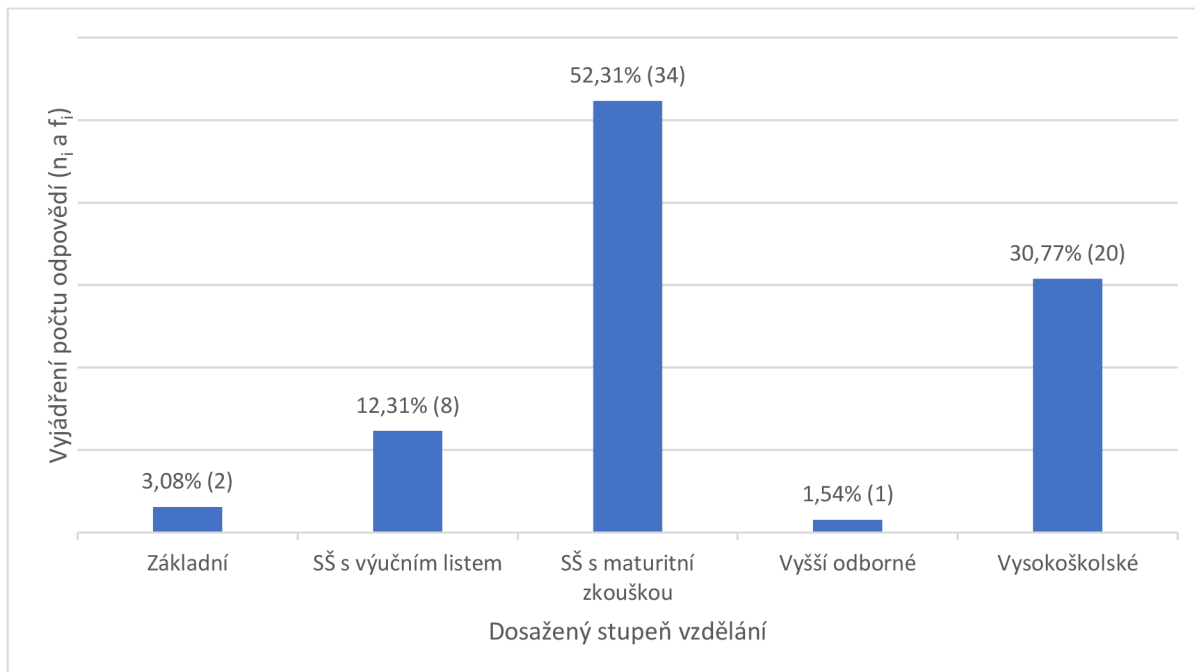
Graf č. 3: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 3

V rámci sociodemografických aspektů jsme se dotazovali na to, zda jsou respondenti věřící. Z 65 dotazovaných odpovědělo 48 (73,85 %), že nejsou věřící a 14 respondentů (21,54 %) odpovědělo, že ano. Uvedli jsme i možnost odpovědi „nechci uvádět“, kterou zvolili 3 rodiče (4,62 %).

Položka č. 4: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf č. 4: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 4

Tato položka zjišťovala, jaký je nejvyšší dosažený stupeň vzdělání. Základní vzdělání zvolili 2 respondenti (3,08 %) a střední vzdělání s výučním listem vybralo 8 respondentů (12,31 %). Největší výskyt mělo střední vzdělání s maturitní zkouškou, což bylo 34 odpovědí (52,31 %). Vyšší odborné vzdělání měl pouze jeden respondent (1,54 %) a druhou nejpočetnější skupinou byli rodiče s vysokoškolským vzděláním, kterých bylo 20 (30,77 %).

Položky č. 5, 6, 7 a 8: Výroky týkající se homosexuálně orientovaného člověka

Tyto položky se zabývaly postoji rodičům k homosexuálním lidem. V následující tabulce jsme shrnuli absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí u jednotlivých výroků.

Tabulka č. 1: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroků č. 5, 6, 7 a 8

n=65	Výrok č. 5		Výrok č. 6		Výrok č. 7		Výrok č. 8	
	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %
Naprosto nesouhlasím	0	0	34	52,31	1	1,54	43	66,15
Nesouhlasím	1	1,54	13	20	0	0	12	18,46
Spíše nesouhlasím	3	4,65	7	10,77	1	1,54	3	4,62
Neutrální	12	18,46	5	7,69	2	3,08	3	4,62
Spíše souhlasím	7	10,77	3	4,65	2	3,08	1	1,54
Souhlasím	16	24,62	2	3,08	14	21,54	3	4,62
Naprosto souhlasím	26	40	1	1,54	45	69,23	0	0

Výrok č. 5: Cítím se dobře v interakci s homosexuálním člověkem.

U tohoto výroku zvolilo 26 rodičů (40 %), že naprosto souhlasí, což byla i nejpočetnější odpověď. Znamenalo to, že jedinci naprosto souhlasí s tím, že se cítí dobře v interakci s homosexuálně orientovaným člověkem. Neutrální postoj k tomuto výroku mělo 12 rodičů (18,46 %). Nikdo neodpověděl „naprosto nesouhlasím“. Tento výrok byl pozitivní a průměrná odpověď byla „souhlasím“ ($\bar{x}$ byl 5,7).

Výrok č. 6: V přítomnosti homosexuálně orientovaného člověka uvažuji na základě negativních předsudků.

Jak je z tabulky zřejmé, jedinců naprosto nesouhlasících s tímto výrokem bylo 34 (52,31 %). Neutrální postoj zaujmul 5 rodičů (7,69 %). Odpověď od „spíše souhlasím“ po „naprosto souhlasím“ zvolilo pouze 6 respondentů. Polarita tohoto výroku byla negativní a po překódování byl aritmetický průměr 5,9. Což bylo nejbližší volbě „souhlasím“, která díky přeměně polarity znamená, že respondenti v přítomnosti homosexuálního člověka neuvažují na základě negativních předsudků.

Výrok č. 7: *Chovám se k jedincům s homosexuální orientací vhodně.*

U tohoto výroku měla nejvyšší výskyt odpověď „naprosto souhlasím“, kterou zvolilo 45 respondentů (69,23 %). K tomuto výroku měli 2 rodiče (3,08 %) neutrální postoj. Jen 1 rodič (1,54 %) naprosto nesouhlasil s tímto výrokiem. Aritmetický průměr tohoto pozitivního výroku byl 6,47 (možnost „souhlasím“), což odpovídá vhodnému chování k jedincům s homosexuální orientací.

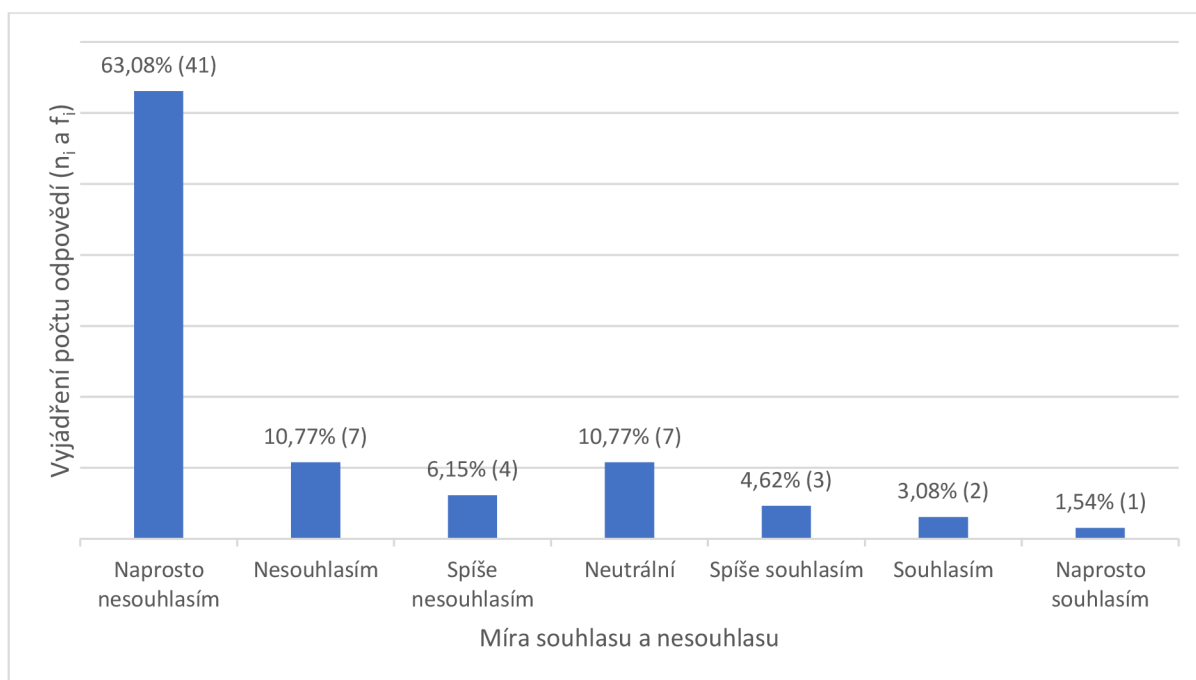
Výrok č. 8: *Jedincům s homosexuální orientací se vyhýbám.*

Odpověď nejvyšším výskytem byla „naprosto nesouhlasím“, kterou vybralo 43 respondentů (66,15 %). Neutrální postoj zaujmuli 3 rodiče (4,62 %). A naprostý nesouhlas nevyjádřil nikdo. Pro výpočet aritmetického průměru bylo nutné překódování a vyšel 6,29 (možnost „souhlasím“). Překódovaný výsledek odpovídá tomu, že se dotazovaní homosexuálním jedincům nevyhýbají.

Položky č. 9 a 10: Závislost přístupu rodičů na pohlaví homosexuálních vychovatelů

V následujících 3 grafech jsme shrnuli výrok týkající se závislosti přístupu rodičů k homosexuálním vychovatelům na pohlaví těchto vychovatelů. Pro znázornění nasbíraných dat byla zvolena absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i).

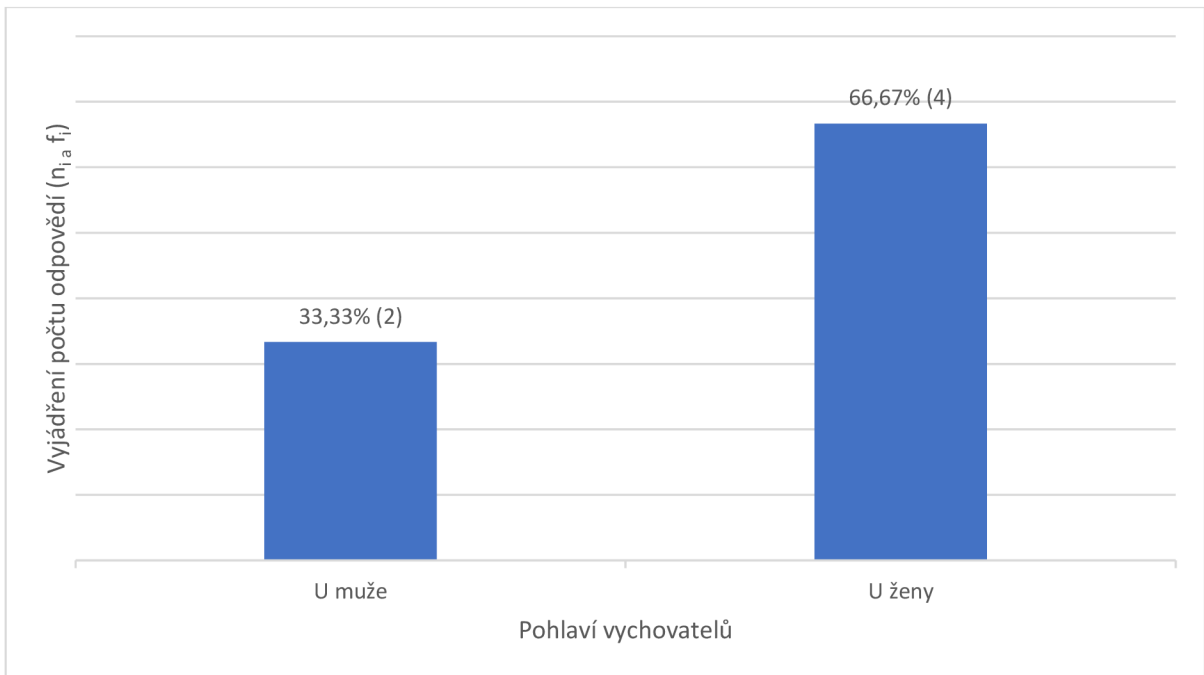
Graf č. 5: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroku č. 9 ($n=65$)

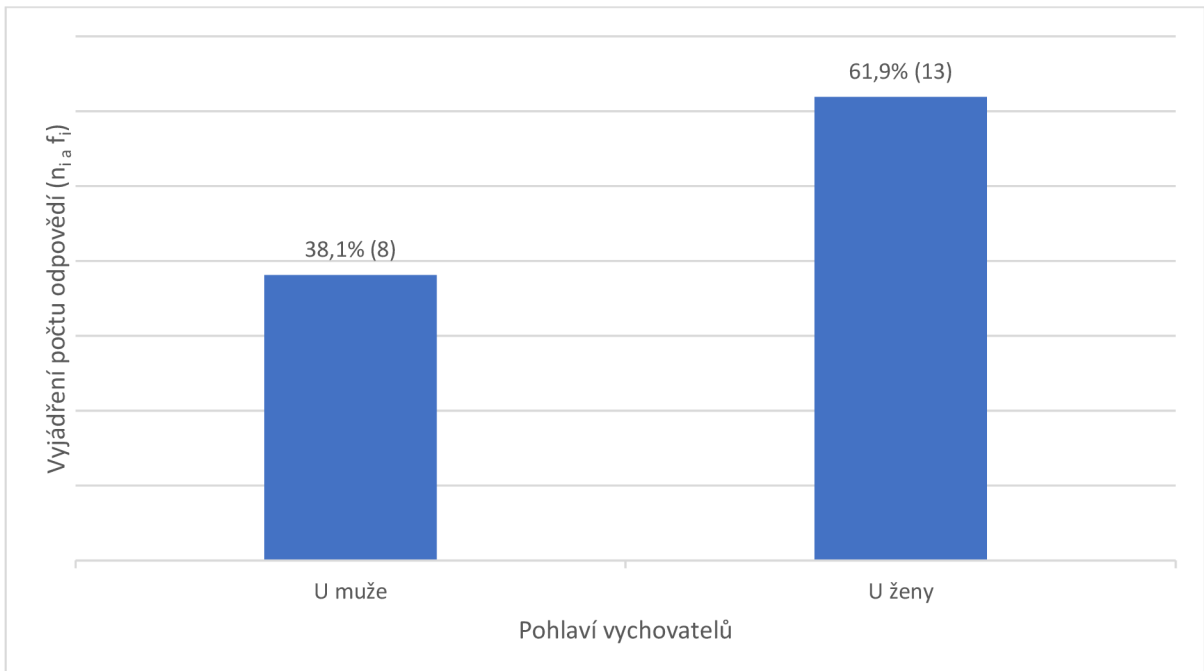
Výrok č. 9: Můj přístup k homosexuálně orientovaným jedincům závisí na jejich pohlaví.

Z grafu je zřejmé, že většina rodičů, což je 41 (63,08 %), naprosto nesouhlasí, že by jejich přístup k homosexuálním vychovatelům závisel na pohlaví těchto vychovatelů. Neutrální postoj byl zastoupen 7 rodiči (10,77 %). Jedinců, u kterých závisí na pohlaví („spíše souhlasím“ po „naprosto souhlasím“) bylo 6. Polarita tohoto výroku je negativní, což vedlo k jeho překódování. Průměrná odpověď byla „souhlasím“ (6,02), což znamená, že přístup rodičů k homosexuálně orientovaným jedincům nezávisí na pohlaví vychovatelů.

Graf č. 6: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 10 (dle zadání, $n=6$)

Graf č. 7: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 10 (celkem, $n=21$)

Položka č. 10: *Pokud jste odpověděl/a od spíše souhlasím po naprosto souhlasím, vyberte, u kterého pohlaví je Váš přístup tolerantnější.*

Na tuto položku mělo zodpovědět pouze 6 rodičů. Jelikož jich odpovědělo celkem 21, vytvořili jsme 2 grafy. Graf č. 6 znázorňuje rozdělení odpovědí 6 respondentů, kdy 4 rodiče (66,67 %) zvolili odpověď „u ženy“ a 2 rodiče (33,33 %) „u muže“. Graf č. 7 vyobrazuje dělení odpovědí 21 dotazovaných. I v tomto grafu převažuje tolerance k ženám (61,9 %). Na základě výsledků je zřejmé, že mají rodiče tolerantnější přístup k homosexuálním ženám.

Položky č. 11, 12 a 13: Výroky zabývající se nepříjemností interakce homosexuálního vychovatele s dítětem

V následující tabulce byly shrnuty absolutní (n_i) a relativní četnosti (f_i) jednotlivých voleb u výroků č. 11, 12 a 13. Všechny výroky jsou negativní, proto byla nutné překódování.

Tabulka č. 2: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroků č. 11, 12 a 13

n=65	Výrok č. 11		Výrok č. 12		Výrok č. 13	
	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %
Naprosto nesouhlasím	35	53,85	35	53,85	36	55,38
Nesouhlasím	14	21,54	11	16,92	10	15,38
Spíše nesouhlasím	4	6,15	5	7,69	6	9,23
Neutrální	9	13,85	9	13,85	9	13,85
Spíše souhlasím	1	1,54	1	1,54	0	0
Souhlasím	2	3,08	2	3,08	3	4,62
Naprosto souhlasím	0	0	2	3,08	1	1,54

Výrok č. 11: *Bylo by mi nepříjemné, kdyby moje dítě bylo v interakci s homosexuálním člověkem.*

Z výše uvedené tabulky je patrné, že by 35 rodičům (53,85 %) naprosto nevadilo, kdyby bylo jejich dítě v interakci s homosexuálním vychovatelem. V rámci neutrálního postoje bylo zastoupeno 9 dotazovaných (13,85 %). Jen 3 rodičům (součet odpovědí u „spíše souhlasím“ a „souhlasím“) by byla nepříjemná interakce mezi jejich dítětem a vychovatelem s homosexuální orientací. Průměrná odpověď po změně polarit byla „souhlasím“ (6,03 %). To znamená, že by většině rodičů nevadila interakce mezi jejich dítětem a homosexuálním vychovatelem.

Výrok č. 12: *Bylo by mi nepříjemné, kdyby mé dítě bylo v interakci s homosexuálně orientovaným mužem na pozici vychovatele.*

Výrok č. 13: *Bylo by mi nepříjemné, kdyby mé dítě bylo v interakci s homosexuálně orientovanou ženou na pozici vychovatele.*

V rámci výroku č. 12 zvolilo 35 rodičů (53,85 %) odpověď „naprosto nesouhlasím“ a v rámci výroku č. 13 tuto odpověď zvolilo 36 rodičů (55,38 %). V obou případech zaujalo 9

dotazovaných (13,85 %) neutrální postoj. Negativní odpověď vybralo u výroku č. 12 celkem 5 rodičů a u výroku č. 13 celkem 4 rodiče. Oba výroky byly překódovány a aritmetický průměr u výroku č. 12 byl 5,86 a u výroku č. 13 byl 5,92, což v obou případech znamená kladný výsledek. Po porovnání všech výsledků jsme zjistili, že by byla rodičům více nepříjemná interakce mezi jejich dítětem a homosexuálním mužem na pozici vychovatele.

Položky č. 14, 15, 16 a 17: Výroky ohledně homosexuálního vychovatele

V níže uvedené tabulce jsme spojili výroky č. 14, 15, 16 a 17. U každé odpovědi byla vypočítána absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i).

Tabulka č. 3: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroků č. 14, 15, 16 a 17

n=65	Výrok č. 14		Výrok č. 15		Výrok č. 16		Výrok č. 17	
	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %	n_i	f_i v %
Naprosto nesouhlasím	2	3,08	3	4,62	36	55,38	46	70,77
Nesouhlasím	2	3,08	4	6,15	15	23,08	9	13,85
Spíše nesouhlasím	5	7,69	1	1,54	6	9,23	4	6,15
Neutrální	17	26,15	2	3,08	2	3,08	3	4,62
Spíše souhlasím	7	10,77	5	7,69	1	1,54	0	0
Souhlasím	12	18,46	9	13,85	2	3,08	1	1,54
Naprosto souhlasím	20	30,77	41	63,08	3	4,62	2	3,08

Výrok č. 14: *Myslím si, že by homosexuální vychovatel měl působit v domovech mládeže.*

Na tento výrok odpovědělo 20 rodičů (30,77 %), že s ním naprosto souhlasí. Dohromady si 39 dotazovaných myslí, že by vychovatel s homosexuální orientací měl působit v domovech mládeže. Neutrální postoj byl zastoupen 17 respondenty (26,15 %). Odpověď „naprosto nesouhlasím“ zvolili 2 rodiče (3,08 %). Tento výrok je pozitivní, jeho aritmetický průměr je 5,17 a odpovídá volbě „spíše souhlasím“.

Výrok č. 15: *Myslím si, že homosexuální orientace neovlivňuje kvality vychovatele.*

Na výrok ohledně kvalit vychovatele odpovědělo 41 dotazovaných (63,08 %) „naprosto souhlasím“. Volbu „neutrální“ zvolili 2 rodiče (3,08 %). Celkem 8 rodičů si myslí, že homosexuální orientace ovlivňuje kvality vychovatele. Výrok má pozitivní polaritu a průměrná odpověď byla „souhlasím“ (5,97).

Výrok č. 16: *Myslím si, že by homosexuálně orientovaný vychovatel negativně působil na mé dítě.*

Ve výše uvedené tabulce je zřejmé, že 36 rodičů (55,38 %) vybralo odpověď „naprosto nesouhlasím“. Takže si naprosto nemyslí, že by homosexuální vychovatel negativně působil na jejich dítě. K neutrálnímu postoji se stavěli 2 rodiče (3,08 %). Negativní postoj byl zastoupen celem 6 respondenty (od „spíše souhlasím“ po „naprosto souhlasím“). Tento výrok je negativní a po překódování je jeho aritmetický průměr 6. Většina rodičů si tedy nemyslí, že by homosexuální vychovatel negativně působil na jejich děti.

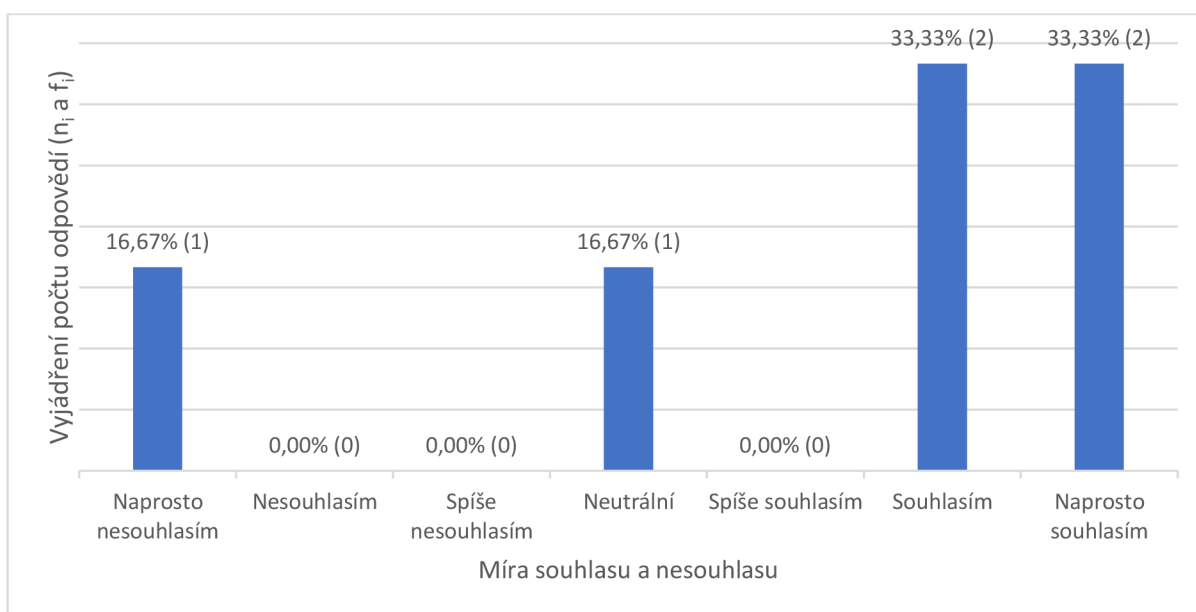
Výrok č. 17: *Homosexuálního vychovatele bych nebral/a jako autoritu.*

Poslední výrok ve výše uvedené tabulce měl nejpočetnější odpověď „naprosto nesouhlasím“, což bylo 46 (70,77 %). Neutrální postoj byl zastoupen 3 rodiči (4,62 %). Dohromady 3 dotazovaní zvolili negativní odpověď (součet odpovědí „souhlasím“ a „naprosto souhlasím“). Polarita výroku č. 17 je negativní. Po přeměně polarity vyšel aritmetický průměr 6,34 odpovídající hodnotě „souhlasím“. To znamená, že by rodiče brali homosexuálního vychovatele jako autoritu.

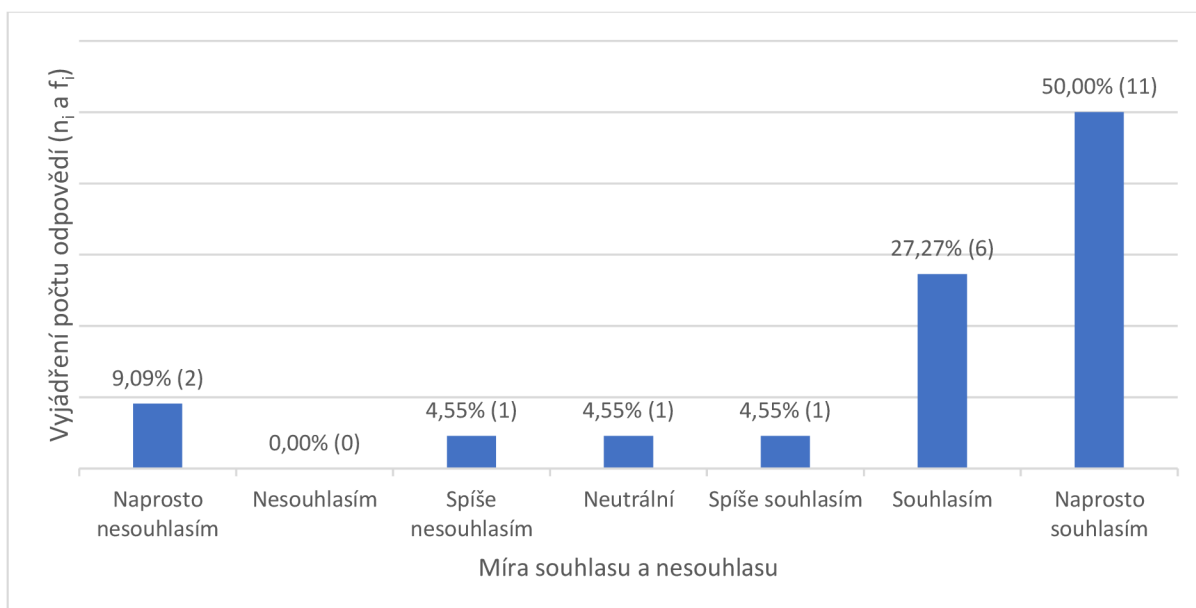
Položka č. 19: Pokud by mému dítěti nevadila interakce s homosexuálním vychovatelem, neřešil/a bych to.

K této položce jsou opět vypracovány 2 grafy. Mělo na ni odpovědět pouze 6 rodičů, kterým by byla nepříjemná interakce mezi jejich dítětem a homosexuálním vychovatelem. Celkem ale odpovědělo 22 rodičů.

Graf č. 8: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 19 (dle zadání, $n=6$)

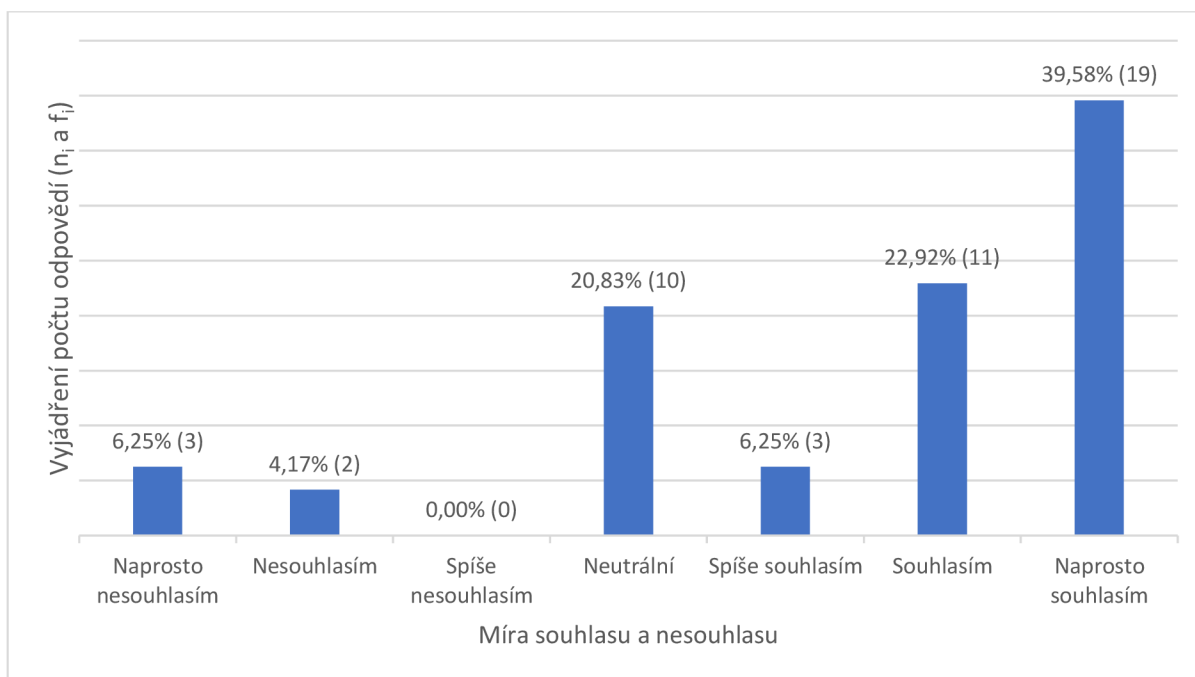
Graf č. 9: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědi na položku č. 19 (celkem, $n=22$)

V grafu č. 8 odpověděli celkem 4 rodiče, že by neřešili vzniklou situaci, pokud by jejich dítěti nevadila interakce s homosexuálním vychovatelem. Naopak 1 rodič (16,67 %) by to řešil i přes to. V grafu č. 9 zvolilo dohromady 18 rodičů, že by vzniklou situaci neřešili, pokud by jejich dítěti nevadila interakce s homosexuálně orientovaným mužem. Z 22 rodičů vybrali 3 rodiče, že by to i tak řešili. Po porovnání obou výroků je zřejmé, že by většina dotazovaných vzniklou situaci neřešila.

Položka č. 20: Pokud by někteří rodiče nesouhlasili s působením homosexuálního vychovatele v domově mládeže mého dítěte, zastal/a bych se ho.

Graf č. 10: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 20 ($n=48$)

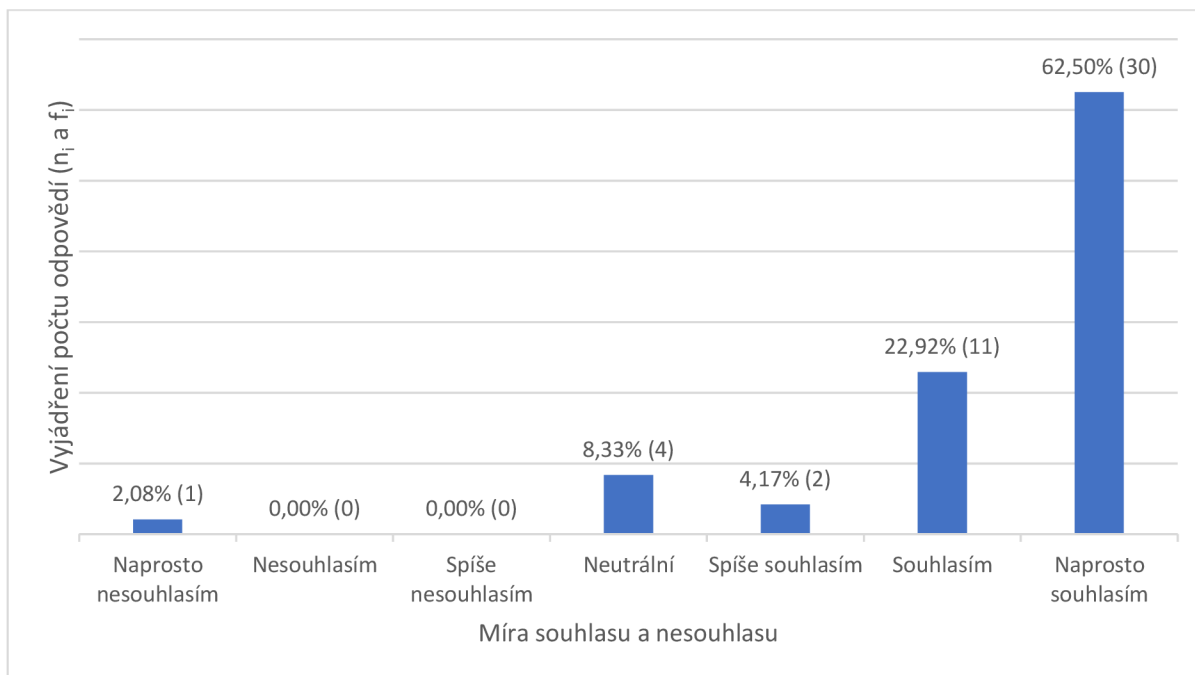

Na tuto otázku odpovídali rodiče, kterým by nevadila interakce mezi jejich dítětem a homosexuálním vychovatelem.

Ve výše uvedené tabulce je patrné, že 19 dotazovaných (39,58 %) zvolilo odpověď „naprosto souhlasím“. K neutrálnímu postoji se přiklonilo 10 rodičů (20,83 %) a že by se vychovatele nezastali, odpovědělo celkem 5 rodičů. Výrok je pozitivní a průměrná odpověď byla 5,44 („spíše souhlasím“). Což odpovídá tomu, že by se rodiče daného vychovatele spíše zastali.

Položka č. 21: Pokud by se mé dítě necítilo dobře v interakci s homosexuálním vychovatelem, řešila bych to.

Graf č. 11: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 21 ($n=48$)

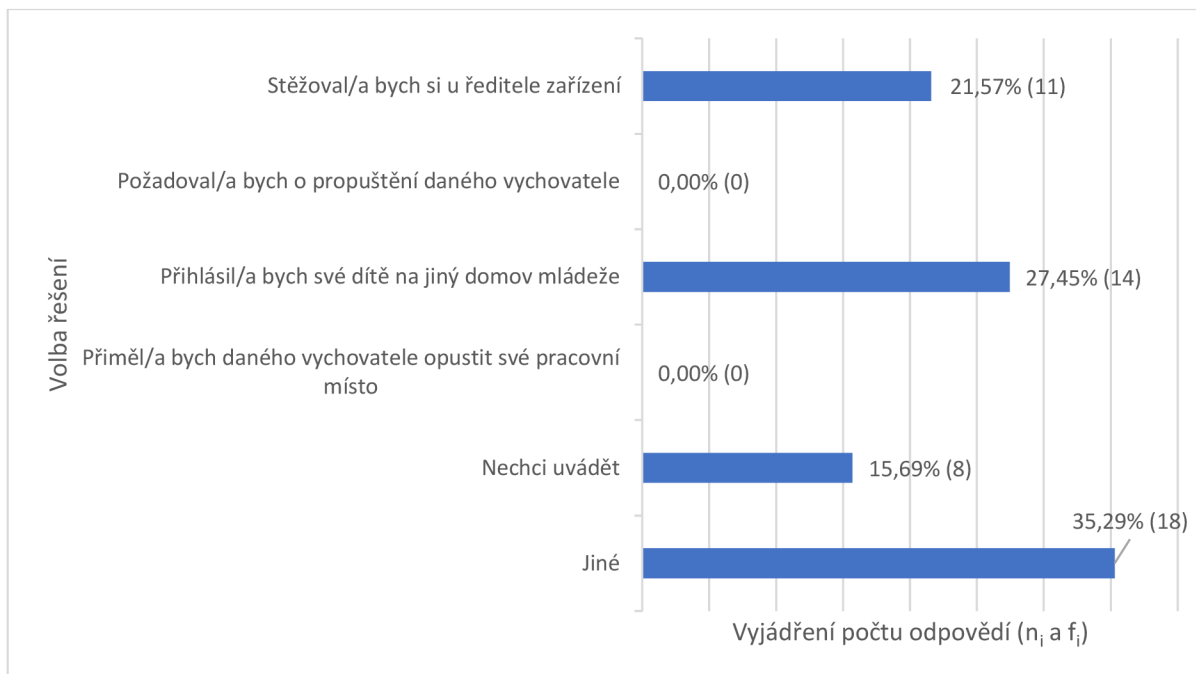
Tuto otázku zodpovídali rodiče, kterým by nevadila interakce mezi jejich dítětem a homosexuálně orientovaným vychovatelem.

Většina rodičů (62,50 %) by tuto situaci řešila (od „spíše souhlasím“ po naprosto souhlasím“). Pouze 1 rodič zvolil odpověď „naprosto nesouhlasím“ a tuto situaci by neřešil. Tento výrok má pozitivní polaritu a aritmetický průměr byl 6,31, což se rovná volbě „souhlasím“.

Položka č. 18 a 22: Jaké je podle Vás adekvátní řešení v této dané situaci?

Graf č. 12: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 18 a 22 ($n=51$)

Tyto 2 položky jsou stejné, ale měly být rozděleny podle nepříjemnosti interakce dítěte a homosexuálního vychovatele. Bohužel jsme nezískali odpovědi podle tohoto dělení, a proto jsme je spojili a vytvořili 1 graf.

Nejpočetnější volbou byla možnost „jiné“, kterou zvolilo 18 rodičů (35,29 %). Odpovědi byly například, že by to rodič neřešil, koupil by svému dítěti stan a největší výskyt měla odpověď týkající se debaty s dítětem. Mezi určenými odpověďmi nejvíce rodičů zvolilo možnost „Přihlásil/a bych své dítě na jiný domov mládeže“ (27,45 %). Odpověď „Požadoval/a bych o propuštění daného vychovatele“ a „Přiměl/a bych daného vychovatele opustit své pracovní místo“ neměla žádné zastoupení.

Výzkumné otázky týkající se sociodemografických aspektů rodičů

V této části vyhodnotíme pomocí tabulek výzkumné otázky zabývající se sociodemografickými aspekty rodičů. Pro znázornění dat jsme vybrali aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$), proto jsme museli negativní výroky překódovat (nejvyšší hodnota je vždy ta nekladnější). Negativní jsou výroky č. 6, 8, 9, 11, 12, 13, 16 a 17.

Výroky k jednotlivým tabulkám

Výrok č. 5: *Cítím se dobře v interakci s homosexuálním člověkem.*

Výrok č. 6: *V přítomnosti homosexuálně orientovaného člověka uvažuji na základě negativních předsudků.*

Výrok č. 7: *Chovám se k jedincům s homosexuální orientací vhodně.*

Výrok č. 8: *Jedincům s homosexuální orientací se vyhýbám.*

Výrok č. 11: *Bylo by mi nepříjemné, kdyby moje dítě bylo v interakci s homosexuálním člověkem.*

Výrok č. 12: *Bylo by mi nepříjemné, kdyby mé dítě bylo v interakci s homosexuálně orientovaným mužem na pozici vychovatele.*

Výrok č. 13: *Bylo by mi nepříjemné, kdyby mé dítě bylo v interakci s homosexuálně orientovanou ženou na pozici vychovatele.*

Výrok č. 14: *Myslím si, že by homosexuální vychovatel měl působit v domovech mládeže.*

Výrok č. 15: *Myslím si, že homosexuální orientace neovlivňuje kvality vychovatele.*

Výrok č. 16: *Myslím si, že by homosexuálně orientovaný vychovatel negativně působil na mé dítě.*

Výrok č. 17: *Homosexuálního vychovatele bych nebral/a jako autoritu.*

Tabulka č. 4: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci pohlaví rodičů

	Muž		Žena	
	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$
Výrok č. 5	4,92	4,5	5,91	6
Výrok č. 6	5,08	5,5	6,11	7
Výrok č. 7	5,67	6	6,66	7
Výrok č. 8	5,83	6	6,4	7
Výrok č. 11	5,08	5,5	6,25	7
Výrok č. 12	4,83	6	6,09	7
Výrok č. 13	4,92	5	6,15	7
Výrok č. 14	4,25	4	5,38	6
Výrok č. 15	5	5,5	6,19	7
Výrok č. 16	4,92	5	6,25	7
Výrok č. 17	5,83	6,5	6,45	7
Celkem	5,12		6,17	

Výzkumná otázka č. 5: Jakou roli hraje pohlaví rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?

V tabulce č. 4 porovnááme postoje rodičů k homosexuálním vychovatelům v rámci pohlaví rodičů. Podle celkového aritmetického průměru mají ženy ($\bar{x}=6,17$) kladnější postoj než muži ($\bar{x}=5,12$). Největší rozdíl byl ve výroku č. 17, kdy byl u žen spočítán aritmetický průměr 6,45 a u mužů 5,83. A nejmenší rozdíl vyšel u výroku č. 8 s aritmetickým průměrem 6,4 u žen a 5,83 u mužů. Co se týče mediánu ($\tilde{x}$), měly ženy u devíti výroků hodnotu 7. Muži této hodnoty u žádného výroku nedosáhli.

Tabulka č. 5: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci věku rodičů

	Méně než 35 let		36 až 40 let		41 až 45 let		46 až 50 let		51 až 55 let		56 let a více	
	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$
Výrok č. 5	5,95	6	5,75	6,5	4,75	5	5,23	5	5,67	6	6,5	6,5
Výrok č. 6	6,03	7	5,5	4,5	6,75	7	5,69	6	5,67	6	5	5
Výrok č. 7	6,62	7	7	7	6,75	7	5,69	7	7	7	6,5	6,5
Výrok č. 8	6,38	7	6,75	7	7	7	5,77	6	6	7	6	6
Výrok č. 11	6,23	7	5,75	7	5,75	6	5,62	6	6,67	7	5	5
Výrok č. 12	5,97	7	5,5	7	5,75	6	5,62	6	5,67	7	6,5	6,5
Výrok č. 13	6,08	7	6,25	6,5	5,75	6	5,77	6	5,33	7	4,5	4,5
Výrok č. 14	5,15	6	6	6	5,5	5,5	5	4	5	7	4,5	4,5
Výrok č. 15	6,05	7	6,5	7	4,5	4,5	6	7	5,33	7	7	7
Výrok č. 16	6,21	7	6,5	7	6,5	6,5	5,77	6	4,67	6	3,5	3,5
Výrok č. 17	6,66	7	6,5	6,5	6,75	7	6,08	6	4	4	4	4
Celkem	6,12		6,18		5,98		5,66		5,55		5,36	

Výzkumná otázka č. 6: Jakou roli hraje věk rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?

Tabulka č. 5 se zaměřuje na postoje rodičů k homosexuálním vychovatelům v rámci věku rodičů. Z hlediska aritmetického průměru má nejkladnější postoj věková skupina od 36 do 40 let ($\bar{x}$ =6,18) a naopak nejzápornější postoj zaujímají rodiče ve věkové kategorii 56 let a více ($\bar{x}$ =5,36). V rámci mediánu dosáhla každá věková skupina alespoň jedenkrát hodnoty 7 a nejnižší hodnota byla vypočítána ve 3 věkových kategoriích, které odpovídají věku 46 let a výše.

Tabulka č. 6: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci víry rodičů

	Věřící		Nevěřící	
	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$
Výrok č. 5	5,29	5	5,88	6
Výrok č. 6	5	5	6,13	7
Výrok č. 7	6,57	7	6,5	7
Výrok č. 8	5,5	6,5	6,48	7
Výrok č. 11	5,57	6	6,15	7
Výrok č. 12	5,57	6	5,92	7
Výrok č. 13	5,86	5,5	6,08	7
Výrok č. 14	4,29	4	4,96	6
Výrok č. 15	5,43	6	6,29	7
Výrok č. 16	5,43	6	6,25	7
Výrok č. 17	5,86	7	6,44	7
Celkem	5,49		6,1	

Výzkumná otázka č. 7: *Jakou roli hraje víra rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?*

V rámci tabulky č. 6 je porovnání mezi postoji věřících a nevěřících rodičů. Kladnější postoj z hlediska celkového průměru mají nevěřící rodiče ($\bar{x}=6,1$). Věřící rodiče dosáhli hodnoty 5,49. V porovnání těchto skupin byl největší rozdíl u výroku č. 6, kde nevěřící respondenti dosáhli celkového průměru 6,13 a věřící 5. Nejmenší rozdíl byl u výroku č. 7, kde měli vyšší hodnotu věřící rodiče ($\bar{x}=6,57$) a nevěřící dosáhli hodnoty 6,5. U mediánu byla u nevěřících dotazovaných nejpočetnější hodnota 7 a u věřících hodnota 6.

Tabulka č. 7: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci dosaženého vzdělání rodičů

	ZŠ		SŠ s výučním listem		SŠ s maturitní zkouškou		VOŠ		VŠ	
	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$	$\bar{x}$	$\tilde{x}$
Výrok č. 5	6	6	5,63	6,5	5,59	5	4	4	6,05	7
Výrok č. 6	4,5	4,5	6,38	4,5	6,06	7	4	4	5,75	6,5
Výrok č. 7	6	6	6,38	7	6,38	7	7	7	6,7	7
Výrok č. 8	5,5	5,5	6,5	7	6,38	7	4	4	6,25	7
Výrok č. 11	6,5	6,5	6,13	7	6,18	6	6	6	5,7	6,5
Výrok č. 12	6,5	6,5	5,75	7	5,88	6	7	7	5,75	7
Výrok č. 13	6,5	6,5	5,63	6,5	6,12	6	7	7	5,6	6,5
Výrok č. 14	6,5	6,5	5,63	6	5,24	5,5	1	1	4,95	5
Výrok č. 15	4	4	5,13	7	6,15	4,5	2	2	6,4	7
Výrok č. 16	6,5	6,5	5,5	7	6,24	6,5	6	6	5,75	7
Výrok č. 17	7	7	5,38	6,5	6,71	7	4	4	6,15	7
Celkem	5,95		5,82		6,08		4,73		5,91	

Výzkumná otázka č. 8: *Jakou roli hraje stupeň vzdělání rodičů v rámci postojů k homosexuálním vychovatelům?*

V poslední tabulce č. 7 porovnáváme postoje rodičů z hlediska dosaženého stupně vzdělání. Podle celkového aritmetického průměru mají nejkladnější postoj rodiče, kteří absolvovali střední školu zakončenou maturitní zkouškou ($\bar{x}=6,08$). Nejzápornější postoj vyšel u možnosti „vyšší odborné vzdělání“, kterou zvolil pouze 1 respondent ($\bar{x}=4,73$). V rámci mediánu každá skupina dosáhla alespoň jednou hodnoty 7 a nejnižší získaná hodnota byla 4, kterou zvolili jedinci se základním a vyšším odborným vzděláním.

7 DISKUZE

V předchozí kapitole jsme pomocí grafů a tabulek znázornili data, která jsme získali dotazníkovým šetřením. Dotazník byl vytvořen pro rodiče, kteří mají své děti ubytované v domovech mládeže. V této kapitole budeme diskutovat o získaných výsledcích, jež zhodnotíme pomocí námi stanovených výzkumných otázek. Dále některé výsledky porovnáme s výzkumy, kterými jsme se zabývali v kapitole 4.

Homosexualita je stále tabuizované téma, o kterém někteří nechtějí hovořit. To mohlo být příčinou menšího počtu získaných odpovědí. Respondentů bylo celkem 65. Některé položky byly rozřazovací, takže se počet odpovědí snížil. Z důvodů zjišťování postojů byla většina položek utvořena jako sedmibodová Likertova škála.

Hlavním cílem výzkumné části bylo zjistit, jaké postoje mají rodiče k vychovatelům s homosexuální orientací působících v domovech mládeže. Po zprůměrování aritmetických průměrů vypočítaných z jednotlivých výroků nám vyšel výsledek 5,95 odpovídající kladnému postoji k daným vychovatelům. Nejkladněji byl ohodnocen výrok č. 7 ($\bar{x}=6,47$), který vyjadřoval vhodné chování k vychovatelům s homosexuální orientací. Nejhorší hodnocení měl výrok č. 14 ($\bar{x}=5,17$) znamenající, jestli by měl homosexuální vychovatel působit v domově mládeže.

První výzkumná otázka objasnila, jak se cítí rodiče v interakci s homosexuálním člověkem. Tato otázka odpovídala v dotazníku položce č. 5. Aritmetický průměr byl 5,7 a medián byl 6. Nejpočetnější odpověď byla „naprosto souhlasím“. Odpovědi na naši výzkumnou otázku tedy je, že se rodiče cítí dobře v interakci s homosexuálním člověkem.

Druhá výzkumná otázka se zabývala postoji rodičů k interakci mezi jejich dítětem a homosexuálním vychovatelem. S touto otázkou souvisel výrok č. 11, u kterého byl po změně polarit vypočítán aritmetický průměr 6,03. Hodnota mediánu byla po překódování 7. To znamená, že rodičům není nepříjemná interakce mezi jejich dítětem a vychovatelem s homosexuální orientací.

V rámci třetí a čtvrté výzkumné otázky jsme se zaměřili u postojů rodičů k homosexuálním vychovatelům na pohlaví daných vychovatelů. Tato otázka souvisela s položkou č. 9, 10, 12 a 13. Celkově nám vyšlo, že rodiče zaujímají kladnější postoj k homosexuálním ženám. Porovnání s tímto výsledkem nám poskytl kvalitativní výzkum realizovaný v ČR v roce 2007 Martinem Vaculíkem a Petrou Červenkovou. V rámci rozhovoru odpověděli 3 respondenti, že cítí odpor při představě intimního chování mužů, což souvisí i s jejich přístupem k nim (Vaculík a Červenková, 2007, s. 62).

Výzkumné otázky č. 5, 6, 7 a 8 se zabývaly postoji rodičů k homosexuálním vychovatelům z hlediska sociodemografických položek, které se týkaly rodičů. V rámci pohlaví, věku, víry a stupně vzdělání jsme porovnali výroky č. 5 až 8 a 11 až 17. Prvním sociodemografickým aspektem bylo pohlaví rodičů. Výzkumu se zúčastnilo 12 mužů a 53 žen. Po vypočítání aritmetických průměrů u vybraných výroků, jsme je zprůměrovali, aby vyšla jedna hodnota pro porovnání. U mužů byl zjištěn aritmetický průměr 5,12 a u žen 6,17. Jak je z výsledků patrné, ženy mají k homosexuálním vychovatelům kladnější postoj. K podobnému závěru se přiklání i jednotlivé výzkumné zprávy z roku 2011, 2015 a 2018, které uskutečnil Sociologický ústav AV ČR. Zjistili, že ženy podporují homosexuální jedince více než muži (Čadová, 2015, s. 2–3; Červenka, 2011, s. 2–4; Spurný, 2019, s. 1–3). Dalším aspektem byl věk respondentů. Bylo vytvořeno 6 věkových kategorií. Nejpočetnější skupinou byli rodiče ve věku do 35 let a nejméně rodičů bylo ve věku 56 let a více. Pro lepší porovnání výsledků jsme rozdělili respondenty na 2 skupiny. První skupinu tvoří jedinci mladší 45 let a jejich průměrná odpověď na vybrané výroky byla 6,09. Druhou skupinu tvoří respondenti nad 46 let, jejichž průměrná hodnota byla 5,52. Z těchto aritmetických průměrů vyplývá, že mladší rodiče zaujímají k homosexuálním vychovatelům kladnější postoj než ti starší. Podobný závěr vyplynul ze studie, která proběhla v roce 2008 na Slovensku. Uskutečnilo ho Prvé lesbické združenie Museion a Inštitút pre verejné otázky. Z výzkumu bylo zřejmé, že starší lidé (v tomto případě nad 55 let) mají silný negativní předsudek (Gyárfášová, 2008, s. 29). Třetím sociodemografickým hlediskem bylo, jestli jsou rodiče věřící nebo ne. Věřících rodičů se zúčastnilo 14, nevěřících 48 a 3 rodiče se nechtěli vyjádřit. Podle zprůměrovaných získaných dat v rámci vybraných výroků, mají nevěřící rodiče ($\bar{x}=6,10$) kladnější postoj než věřící respondenti ($\bar{x}=5,49$). Největší rozdíl mezi průměrnou odpovědí byl u výroku č. 6, který se zabýval uvažováním na základě negativních předsudků v přítomnosti homosexuálního jedince. Ve všech výše uvedených výzkumech vyšel obdobný výsledek. Což znamená, že je postoj k homosexuálním jedincům u věřících lidí negativnější než u ateistů. A posledním aspektem je nejvyšší dosažený stupeň vzdělání. Nejpočetnější skupinou byli rodiče se středním vzděláním zakončeným maturitní zkouškou. Vyšší odborné vzdělání zvolil pouze jeden rodič. Na základě porovnání aritmetických průměrů mají nejkladnější postoj rodiče, kteří mají střední vzdělání s maturitní zkouškou ($\bar{x}= 6,08$). Podle již výše zmíněných výzkumů Sociologického Ústavu AV ČR odpovídali negativněji osoby s nižším vzděláním, kam zařadili jedince se základním vzděláním a středním vzděláním s výučním listem (Čadová, 2015, s. 2–3; Červenka, 2011, s. 2–4; Spurný, 2019, s. 1–3). Výsledky z našeho výzkumu ale ukázaly, že rodiče s vysokoškolským a vyšším odborným vzděláním mají negativnější postoj k vychovatelům

s homosexuální orientací než rodiče se středoškolským vzděláním ukončeným maturitní zkouškou. Po shrnutí všech výsledků je patrné, že v rámci postojů rodičů k homosexuálním vychovatelům hraje roli pohlaví, věk a víra rodičů. U vzdělání by bylo potřeba získat více respondentů se základním vzděláním a vyšším odborným vzděláním.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na postoje rodičů k vychovatelům s homosexuální orientací působících v domovech mládeže. Teoretická část obsahuje čtyři kapitoly a praktická část tři kapitoly.

V první kapitole teoretické části jsme vymezili pojem postoje. Uvedli jsme si, jak se utváří a mění. Dále jsme popsali tři složky postojů, které jsou důležité pro tvoření položek do dotazníku. Charakterizovali jsme funkce postojů a nesměly chybět ani vybrané druhy měření, ze kterých jsme si pro náš výzkum vybrali Likertovu škálu. Další kapitola se zabývala homosexualitou. Nejdříve jsme ji vymezili, uvedli jsme možné příčiny jejího vzniku a vyjádřili jsme i pojem coming out. Dále jsme shrnuli postoje a názory společnosti z historického i současného hlediska. Poslední podkapitola byla věnována pojmu homofobie, která v naší společnosti stále je a bude. Třetí kapitola se zaměřovala na hlavní aktéry této práce. Na začátku jsme charakterizovali vychovatele, na kterého byl zaměřen náš výzkum. V následující podkapitole jsme krátce popsali rodinu, jelikož byli rodiče vybráni jako respondenti. A v závěru této kapitoly byl uveden domov mládeže z důvodů jeho určení jakožto místa působení homosexuálního vychovatele. A v závěrečné kapitole teoretické části jsme zhodnotili aktuální stav řešené problematiky. Pro tento účel byly vybrány české i zahraniční výzkumy, které se zabývaly postoji společnosti vůči homosexuálním lidem a některé zahraniční byly zaměřeny na homosexuální pedagogy.

Praktická část byla věnována výzkumu. Na úvod jsme vymezili hlavní a dílčí cíle, ze kterých byly následně utvořeny výzkumné otázky. Pomocí výzkumných otázek jsme sestavili dotazník. Dále jsme se zabývali popisem výzkumného vzorku, předvýzkumu a průběhu výzkumného šetření. V poslední podkapitole jsme se zaměřili na metodu výzkumu a metody zpracování získaných dat. Výsledky výzkumného šetření jsme shrnuli v následující kapitole, kde jsme k znázornění dat vybrali tabulky a grafy, které byly pro lepší porozumění okomentovány. Na závěr jsme v poslední kapitole zodpovídali výzkumné otázky a diskutovali o získaných výsledcích. Pro porovnání některých závěrů jsme využili výzkumy, které jsme uvedli v kapitole 4.

Vybrali jsme si kvantitativní typ výzkumu a konkrétní zvolenou metodou byl nestandardizovaný dotazník, který byl anonymní. Obsahoval 22 položek, z nichž bylo 20 uzavřených a 2 polouzavřené. Pro zjišťování postojů bylo 15 otázek v podobě sedmibodové Likertovy škály. Pro zpracování výsledků byla vybrána absolutní i relativní četnost, aritmetický průměr a medián.

Největším úskalím výzkumu bylo sehnat dostačující počet respondentů. Prvotním záměrem bylo získat respondenty přes jednotlivé domovy mládeže. Oslovili jsme dopředu kolem třiceti domovů mládeže, ale odpověď nám přišla pouze od pěti. Čtyři domovy mládeže odmítly rozeslat dotazník a pouze jeden souhlasil, ale počet žáků byl velice nízký, a proto jsme pro rozeslání dotazníku zvolili sociální síť. Podařilo se nám opatřit 65 respondentů.

Výsledky byly většinou pozitivní a celkový postoj rodičů k homosexuálním vychovatelům byl kladný. Nejméně pozitivně hodnocen byl výrok, jestli by vychovatel s homosexuální orientací měl působit v domovech mládeže. Zde rodiče volili nejvíce neutrální odpověď.

Tuto bakalářskou práci považuji za důležitou hlavně pro homosexuální vychovatele, ale i pro homosexuální pedagogy obecně. Dalo by se na ni navázat výzkumem, pro který by se sehnal větší počet respondentů a některé položky by se daly modifikovat nebo více rozvinout například zjišťováním pohlaví dítěte.

Problematika homosexuality je stále tabuizovaná a ve společnosti nadále přetrvávají negativní předsudky a negativní postoje. Pro zlepšení postavení homosexuálních osob je důležité vhodně formovat postoj dětí a mládeže, aby se postupně zvyšovala nejen tolerance k homosexuálním osobám, ale i ke všem existujícím menšinám.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

1. BENDL, Stanislav a kol, 2015. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4248-9.
2. BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, 1992. *Třetí pohlaví?*. Praha: Scientia Medica. ISBN 80-85526-03-4.
3. ČADOVÁ, Naděžda, 2015. *Tisková zpráva: Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2015*. [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění [cit. 2022-03-28]. Dostupné z:
https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a1911/f9/ov150624.pdf
4. ČECHOVÁ, Helena a Lada HAJDÍKOVÁ, ed, 2016. *Duhová příručka pro vyučující: jak přispívat k bezpečnému a zdravému klimatu v prostředí školy na příkladu prevence homofobní šikany*. V Praze: Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu z.s., Proud. ISBN 978-80-88175-01-8.
5. ČERVENKA, Jan, 2011. *Tisková zpráva: Názory české veřejnosti na práva homosexuálů – květen 2011*. [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění [cit. 2022-03-28]. Dostupné z:
https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a588/f9/101156s_ov110530.pdf
6. GAVORA, Peter, 2010. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JŮVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-185-0.
7. GYÁRFÁŠOVÁ, Tina, 2008. *Postoje verejnosti k ľuďom s neheterosexuálnou orientáciou* [online]. Bratislava: Prvé lesbické združenie Museion [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: https://www.lesba.sk/images/Museion_vyskum_sprava_2008.pdf
8. HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana, 2003. *Sociální psychologie*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta. Texty pro distanční studium. ISBN 80-7290-118-4.
9. HAYES, Nicky, 2021. *Základy sociální psychologie*. Vydání osmé. Přeložil Irena ŠTĚPANÍKOVÁ. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1850-0.
10. HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Vydání druhé. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7.

11. CHRÁSKA, Miroslav, 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5326-3.
12. JANOŠOVÁ, Pavlína, 2000. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. V Praze: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum. ISBN 8071849545.
13. KOHOUTEK, Rudolf a kol, 1998. *Základy sociální psychologie*. Brno: CERM. ISBN 80-7204-064-2.
14. KOLÁŘ, Zdeněk a kol, 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3710-2.
15. KOŤA, Jaroslav, Dobromila TRPIŠOVSKÁ a Marie VACÍNOVÁ, 2013. *Sociální psychologie: vybrané kapitoly*. Vydání II, rozšířené a přepracované. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. ISBN 978-80-7452-029-7.
16. KRAUS, Blahoslav, 2014. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0643-9.
17. LINEBACK, Sally, Molly ALLENDER, Rachel GAINES, Christopher J. MCCARTHY a Andrea BUTLER, 2016. "They Think I Am a Pervert: " A Qualitative Analysis of Lesbian and Gay Teachers' Experiences With Stress at School. *Educational Studies* [online]. **52**(6), 592–613 [cit. 2022-04-04]. ISSN 0013-1946. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=asn&AN=119804553&authtype=shib&site=eds-live&scope=site&authtype=shib&custid=s7108593>
18. NAKONEČNÝ, Milan, 2020. *Sociální psychologie*. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton. ISBN 978-80-7553-842-0.
19. PÁVKOVÁ, Jiřina, Bedřich HÁJEK, Břetislav HOFBAUER a kol, 2008. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-423-6.
20. PROCHÁZKA, Miroslav, 2012. *Sociální pedagogika: historické kořeny : výchova, socializace a prostředí : výchovná prostředí : škola a sociální pedagogika*. Praha: Grada. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3470-5.
21. PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. Sedmé, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.
22. SLOBODA, Zdeněk, 2016. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta. ISBN 978-80-88163-09-1.

23. SLOOTMAECKERS, Koen a Conor O'DWYER, 2018. Europeanization of attitudes towards homosexuality: exploring the role of education in the transnational diffusion of values. *Innovation: The European Journal of Social Science Research* [online]. **31**(4), 406–428 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=edselc&AN=edselc.2-52.0-85055550818&authtype=shib&site=eds-live&scope=site&authtype=shib&custid=s7108593>
24. SMETÁČKOVÁ, Irena a Richard BRAUN, 2009. *Homofobie v žákovských kolektivech: homofobní obtěžování a šikana na základních a středních školách - jak se projevuje a jak se proti ní bránit : doplňkový výukový materiál pro ZŠ a SŠ včetně didaktické aplikace tématu*. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-016-2.
25. SPURNÝ, Martin, 2019. *Tisková zpráva: Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2019*. [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4940/f9/ov190607.pdf
26. SUEN, Mein-Woei, Hsiao-Fang LIN, Jean-Mei CHEN a Fu-An SHIEH, 2021. Establishment of homosexuality attitude and stereotype (HAS) scale. *TPM* [online]. June 2021, **28**(2), 221–325 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: doi:10.4473/TPM28.2.5
27. ŠABATOVÁ, Anna. „Být LGBT+ v Česku“: *Zkušenosti LGBT+ lidí s předsudky, diskriminací, obtěžováním a násilím z nenávisti*. Výzkum veřejného ochránce práv 2019 sp. zn.: 4/2019/DIS/KS, Č. j.: KVOP-20519/2019 [online]. www.ochrance.cz. [cit. 10. 03. 2022]. <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>
28. ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, 2004. *Přehled sociální psychologie*. 2. vyd. V Olomouci: Univerzita Palackého. ISBN 8024409291.
29. VACÍNOVÁ, Marie, Dobromila TRPIŠOVSKÁ a Marie FARKOVÁ, 2010. *Psychologie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-7452-008-2.
30. VACULÍK, Martin a Petra ČERVENKOVÁ, 2007. Formování postoje k homosexualitě. *Československá psychologie: časopis pro psychologickou teorii a praxi* [online]. **51**(1), 58–71 [cit. 2022-03-24]. ISSN 0009-062X.

Dostupné z: <https://www.digitalniknihovna.cz/knav/view/uuid:e931f841-bf02-4636-b27d-9185e6ea9d4e?page=uuid:f945ca1d-1612-47fe-90f2-46c9e3cd43fe>

31. VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK, eds, 2008. *Sociální psychologie*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1428-8.
32. VÝROST, Jozef, Ivan SLAMĚNÍK a Eva SOLLÁROVÁ, eds, 2019. *Sociální psychologie: teorie, metody, aplikace*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5775-9.

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

AV ČR	Akademie věd České republiky
DM	domov mládeže
f_i	relativní četnost
HAS Scale	Homosexual Attitudes and Stereotype Scale
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
LGBT+	lesby, gayové, bisexuální a transgender osoby + skupiny sexuálních orientací a identit
MKN-10	10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí
n	počet
n_i	absolutní četnost
ODS	Občanská demokratická strana
SOHO	Sdružení organizací homosexuálních občanů
SŠ	střední škola
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
$\bar{x}$	aritmetický průměr
$\tilde{x}$	medián

SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 1
- Graf č. 2:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 2
- Graf č. 3:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 3
- Graf č. 4:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 4
- Graf č. 5:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroku č. 9 ($N=65$)
- Graf č. 6:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 10 (dle zadání, $N=6$)
- Graf č. 7:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 10 (celkem, $N=21$)
- Graf č. 8:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 19 (dle zadání, $N=6$)
- Graf č. 9:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 19 (celkem, $N=22$)
- Graf č. 10:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 20 ($N=48$)
- Graf č. 11:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 21 ($N=48$)
- Graf č. 12:** absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) odpovědí na položku č. 18 a 22 ($N=51$)

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroků č. 5, 6, 7 a 8

Tabulka č. 2: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroků č. 11, 12 a 13

Tabulka č. 3: absolutní (n_i) a relativní četnost (f_i) jednotlivých odpovědí u výroků č. 14, 15, 16 a 17

Tabulka č. 4: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci pohlaví rodičů

Tabulka č. 5: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci věku rodičů

Tabulka č. 6: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci víry rodičů

Tabulka č. 7: aritmetický průměr ($\bar{x}$) a medián ($\tilde{x}$) jednotlivých výroků v rámci dosaženého vzdělání rodičů

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – dotazník pro rodiče

Příloha č. 1 – Dotazník pro rodiče

Dobrý den, jmenuji se Nela Simonová a jsem studentkou 3. ročníku oboru Vychovatelství na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Chtěla bych Vás požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který se zabývá tím, jaké postoje zaujímají rodiče k vychovatelům (týká se obou pohlaví) s homosexuální orientací, kteří působí v domovech mládeže.

Dotazník je zcela ANONYMNÍ a slouží pouze jako výzkumná část mé bakalářské práce.

Dotazník vyplňujte pouze za předpokladu, že víte, co znamená pojem Homosexualita.

Děkuji Vám za Váš čas i ochotu.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

2. Jaký je Váš věk?

- Méně než 35 let
- 36 až 40 let
- 41 až 45 let
- 46 až 50 let
- 51 až 55 let
- 56 let a více

3. Jste věřící?

- Ano
- Ne
- Nechci uvádět

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Střední vzdělání s výučním listem
- Střední vzdělání s maturitní zkouškou

- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

V následující části prosím vyberte odpověď, která nejlépe vystihuje Váš souhlas s jednotlivými tvrzeními. Jednotlivé hodnoty odpovídají číslům 1 až 7, kdy: 1 = naprosto nesouhlasím, 2 = nesouhlasím, 3 = spíše nesouhlasím, 4 = neutrální, 5 = spíše souhlasím, 6 = souhlasím, 7 = naprosto souhlasím.

5. Cítím se dobře v interakci s homosexuálním člověkem.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

6. V přítomnosti homosexuálně orientovaného člověka uvažuji na základě negativních předsudků.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

7. Chovám se k jedincům s homosexuální orientací vhodně.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím

- Naprosto souhlasím

8. Jedincům s homosexuální orientací se vyhýbám.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

9. Můj přístup k homosexuálně orientovaným jedincům závisí na jejich pohlaví.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

10. Pokud jste odpověděl/a od spíše souhlasím po naprosto souhlasím, vyberte, u kterého pohlaví je Váš přístup tolerantnější.

- U muže
- U ženy

11. Bylo by mi nepříjemné, kdyby moje dítě bylo v interakci s homosexuálním člověkem.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

12. Bylo by mi nepříjemné, kdyby mé dítě bylo v interakci s homosexuálně orientovaným mužem na pozici vychovatele.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

13. Bylo by mi nepříjemné, kdyby mé dítě bylo v interakci s homosexuálně orientovanou ženou na pozici vychovatele.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

14. Myslím si, že by homosexuální vychovatel měl působit v domovech mládeže.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

15. Myslím si, že homosexuální orientace neovlivňuje kvality vychovatele.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální

- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

16. Myslím si, že by homosexuálně orientovaný vychovatel negativně působil na mé dítě.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

17. Homosexuálního vychovatele bych nebral/a jako autoritu.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

Pokud jste odpověděl/a, že by Vám bylo nepříjemné, kdyby Vaše dítě bylo v interakci s homosexuálním vychovatelem (u některé z otázek č. 11, 12 a 13 odpověď od spíše souhlasím = 5 po naprosto souhlasím = 7), odpovězte prosím na otázky č. 18 a 19.

18. Jaké je podle Vás adekvátní řešení v této dané situaci?

Zde prosím vyberte jednu odpověď nebo uveďte Vámi nejlepší způsob řešení.

- Stěžoval/a bych si u ředitele zařízení
- Požadoval/a bych o propuštění daného vychovatele
- Přihlásil/a bych své dítě na jiný domov mládeže
- Přiměl/a bych daného vychovatele opustit své pracovní místo
- Nechci uvádět

- Jiné:.....

19. Pokud by mému dítěti nevadila interakce s homosexuálním vychovatelem, neřešil/a bych to.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

Pokud jste odpověděl/a, že by Vám nebylo nepříjemné, kdyby Vaše dítě bylo v interakci s homosexuálním vychovatelem (u některé z otázek č. 11, 12 a 13 odpověď od naprosto nesouhlasím = 1 po spíše nesouhlasím = 3), odpovězte prosím na otázky č. 20-22.

20. Pokud by někteří rodiče nesouhlasili s působením homosexuálního vychovatele v domově mládeže mého dítěte, zastala bych se ho.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím
- Naprosto souhlasím

21. Pokud by se mé dítě necítilo dobře v interakci s homosexuálním vychovatelem, řešila bych to.

- Naprosto nesouhlasím
- Nesouhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Neutrální
- Spíše souhlasím
- Souhlasím

- Naprosto souhlasím

22. Jaké je podle Vás adekvátní řešení v této dané situaci?

Zde prosím vyberte jednu odpověď nebo uveďte Vámi nejlepší způsob řešení.

- Stěžoval/a bych si u ředitele zařízení
- Požadoval/a bych o propuštění daného vychovatele
- Přihlásil/a bych své dítě na jiný domov mládeže
- Přiměl/a bych daného vychovatele opustit své pracovní místo
- Nechci uvádět
- Jiné:.....

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Nela Simonová
Katedra:	Katedra psychologie a patopsychologie
Vedoucí práce:	PhDr. Kristýna Balátová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Postoje rodičů k vychovatelům s homosexuální orientací působících v domovech mládeže
Název v angličtině:	Parents' attitudes to homosexual educators at youth homes
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá problematikou postojů rodičů k homosexuálně orientovaným vychovatelům, kteří působí v domovech mládeže. Teoretická část pojednává o základních pojmech, kterými jsou postoje, homosexualita, vychovatel, rodina a domov mládeže. Praktická část je zaměřena na výzkumné šetření, ve kterém jsou zjišťovány postoje rodičů k homosexuálním vychovatelům. A následně se věnuje vyhodnocení získaných dat.
Klíčová slova:	Postoje, homosexualita, homofobie, vychovatel, rodina, domov mládeže
Anotace v angličtině:	The bachelor's thesis deals with the issues of parents' attitudes towards homosexually oriented educators who work in youth homes. The theoretical part deals with the basic concepts of attitudes, homosexuality, educator, family and youth home. The practical part is focused on a research survey in which the attitudes of parents to homosexual educators are ascertained. And then it deals with the evaluation of the obtained data.
Klíčová slova v angličtině:	Attitudes, homosexuality, homophobia, educator, family, youth home
Přílohy vázané v práci:	Příloha č.1 – dotazník pro rodiče
Rozsah práce:	67 stran
Jazyk práce:	Čeština